

Przetwarzanie danych osobowych w związku z realizacją PO IiŚ 2014-2020

PRZEWODNIK dla instytucji i beneficjentów

Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju

Departament Programów Infrastrukturalnych

Instytucja Zarządzająca PO IiŚ 2014-2020

Opracowanie:

Barbara Oman-Burakowska

Bernadetta Mierkiewicz

Maria Pietrzak-Myszkowska

Anna Łepkowska

Warszawa 2019 r.

wersja 1

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
Rozdział I	5
Podstawowe informacje dotyczące przetwarzania danych osobowych w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020.....	5
1) Zbiory objęte systemem powierzeń przetwarzania danych osobowych w ramach Programu	5
2) Administrator zbiorów	5
3) Podmioty przetwarzające dane osobowe (procesorzy)	6
4) Zakres przetwarzanych danych osobowych	8
5) Podstawy przetwarzania danych osobowych	9
Rozdział II	12
Obowiązki podmiotu przetwarzającego (procesora)	12
1) Jak podpowierzać przetwarzanie danych osobowych w zbiorach administrowanych przez Ministra	12
2) Jak prowadzić wykaz (rejestr) podmiotów, którym zostało powierzone przetwarzanie danych osobowych	23
3) Jak prowadzić rejestr wszystkich kategorii czynności przetwarzania	24
4) Jak upoważniać pracowników do przetwarzania danych	25
5) Jak realizować obowiązek informacyjny w imieniu administratora	30
6) Jak i kogo informować o naruszeniach ochrony danych osobowych	41
8) Jak długo można przetwarzać powierzone dane osobowe	48
9) Jak prawidłowo realizować zasadę minimalizacji danych osobowych.....	51
Rozdział III	55
Odpowiedzialność	55

Wstęp

Szanowni Państwo,

wdrażanie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ) 2014-2020 nierozzerwalnie wiąże się z przetwarzania danych osobowych i obowiązkiem ich ochrony.

Dane osobowe są przetwarzane podczas:

- realizacji zadań przez jednostki wchodzące w skład systemu instytucjonalnego PO IiŚ 2014-2020 (Instytucję Zarządzającą, Instytucje Pośredniczące i Instytucje Wdrażające) oraz przez podmioty upoważnione do tego przez ww. instytucje,
- aplikowania przez wnioskodawców o środki unijne w Programie,
- realizacji i rozliczania projektów przez beneficjentów.

W każdym z ww. przypadków należy zapewnić, aby przetwarzanie danych było bezpieczne i zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, w szczególności z ogólnym rozporządzeniem o ochronie danych (tzw. RODO)¹, oraz aby chroniło prawa osób, których dane dotyczą.

W tym celu - jako administrator - kierując się nabytą wiedzą i doświadczeniem, przygotowaliśmy dla Państwa niniejszy **PRZEWODNIK (Poradnik)**, który (zgodnie z naszą intencją) pomoże w wykonywaniu obowiązków wynikających z zawartych przez Państwa porozumień / umów powierzających przetwarzanie danych osobowych w związku z realizacją PO IiŚ 2014-2020.

Tym samym, na następnych stronach niniejszego opracowania znajdą Państwo szczegółowe wyjaśnienia i praktyczne porady w zakresie prawidłowego wykonywania obowiązków podmiotu przetwarzającego dane osobowe (w związku z realizacją Programu) w zbiorach administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Oczywiście w pozostałym zakresie, to Państwo - jako autonomiczny administrator tych samych danych, przetwarzanych we własnych celach - samodzielnie odpowiadają za sposób ich przetwarzania.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, dalej zwane „RODO”.

W Przewodniku zgromadziliśmy wytyczne i wskazówki, jakie sformułowaliśmy w trakcie bieżącej współpracy z Państwem, w ramach wymienianej korespondencji, oraz uwagi i wnioski, jakie nasunęły nam się w wyniku przeprowadzonych przez nas w tym obszarze kontroli.

Przewodnik ten - jakkolwiek nie jest źródłem prawa i samodzielną podstawą prawną w zakresie przetwarzania danych osobowych (tylko opisem i interpretacją obowiązujących przepisów) - **stanowi instrukcję w rozumieniu art. 82 ust. 2 RODO, wydaną w zgodzie z prawem przez nas jako administratora.**

Tym samym, chociaż bezpośrednio i wprost nie nakłada on na Państwa żadnej odpowiedzialności, to jednak **brak stosowania się do jego postanowień będzie powodował określone w ww. przepisie skutki prawne**, zwłaszcza w przypadku szkód spowodowanych przetwarzaniem danych programowych poza naszymi instrukcjami lub wbrew nim.

Dlatego oczekujemy, że każdy nasz procesor - w związku z realizacją PO IiŚ 2014-2020 - będzie przetwarzał dane w sposób opisany w Przewodniku. Dzięki temu zyskamy pewność m. in. w zakresie tego, że będą Państwo prawidłowo realizować obowiązek informacyjny.

Ponadto, rekomendujemy także to, aby przekazali Państwo nasz Przewodnik (lub informację o nim) do już posiadanych podprocesorów.

Rozdział I

Podstawowe informacje dotyczące przetwarzania danych osobowych w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020

1) Zbiory objęte systemem powierzeń przetwarzania danych osobowych w ramach Programu

Realizacja PO liŚ wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych mieszczących się w dwóch zbiorach pn.:

- **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020** (PO liŚ 2014-2020),
- **Centralny system teleinformatyczny, wspierający realizację programów operacyjnych - w zakresie niezbędnym do realizacji zadań związanych z PO liŚ 2014-2020** (CST) ².

Szczegółowe zakresy ww. zbiorów stanowią odpowiednie załączniki do zawieranych przez poszczególne podmioty porozumień / umów powierzających im przetwarzanie danych osobowych w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020.

2) Administrator zbiorów

Administratorem zbiorów pn. PO liŚ 2014-2020 i CST jest minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego; aktualnie: Minister Finansów, Inwestycji i Rozwoju (dalej: Minister), pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej (IZ) PO liŚ 2014-2020.

Podstawową cechą administratora danych osobowych jest podejmowanie decyzji o celach i sposobach ich przetwarzania [art. 4 pkt 7 RODO].

W przypadku PO liŚ 2014-2020 - z uwagi na zakres odpowiedzialności za realizację Programu, jaką przypisano IZ w rozporządzeniu 1303/2013 ³, a także ze względu

² W każdym przypadku, gdzie jest mowa o zbiorze pn. CST, informacje dotyczą przetwarzania danych osobowych w ramach aplikacji (modułu) SL2014.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, dalej zwane „CPR”.

na obowiązki i uprawnienia (kompetencje) przyznane Ministrowi na podstawie ustawy wdrożeniowej⁴ - jest on podmiotem, który ustala cele i sposoby przetwarzania danych osobowych gromadzonych w związku z realizacją Programu.

Minister przetwarza administrowane przez siebie dane osobowe w celu realizacji zadań przypisanych IZ w zakresie, w jakim jest to niezbędne.

3) Podmioty przetwarzające dane osobowe (procesorzy)

Podmiotami przetwarzającymi dane osobowe w ramach zbiorów administrowanych przez Ministra są **przede wszystkim**:

- **instytucje pośredniczące (IP) i instytucje wdrażające (IW)**,
- **beneficjenci**,
- **wykonawcy zamówień publicznych**, których realizacja wymaga przetwarzania danych osobowych wchodzących w skład zbiorów administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Podmiotami przetwarzającymi dane osobowe w ramach zbiorów pn. PO IiŚ 2014-2020 i CST mogą być również inne podmioty, które zostały do tego upoważnione, np. podmioty pełniące funkcję **instytucji otoczenia Umowy Partnerstwa**.

Podmioty przetwarzające dane osobowe administrowane przez Ministra przetwarzają je w celu realizacji przypisanych im zadań we wdrażaniu Programu w zakresie, w jakim jest to niezbędne.

W myśl przepisów prawa:

- podmiotem przetwarzającym dane osobowe jest osoba fizyczna lub prawna, organ publiczny, jednostka lub inny podmiot, który przetwarza dane osobowe w imieniu administratora [art. 4 pkt 8 RODO],
- przetwarzanie danych osobowych przez podmiot przetwarzający odbywa się na podstawie pisemnej umowy lub porozumienia lub innego instrumentu prawnego, które wiążą podmiot przetwarzający i administratora [art. 28 ust. 3 RODO].

⁴ Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, dalej zwana „ustawą wdrożeniową”.

W praktyce podmiotem przetwarzającym dane osobowe w ramach zbiorów pn. PO liŚ 2014-2020 i CST staje się każdy, kto został umocowany do przetwarzania danych osobowych objętych tymi zbiorami, w imieniu i na rzecz ich administratora (tj. ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego).

W obrębie przetwarzania danych osobowych w związku z realizacją Programu funkcjonuje spójna i jednolita koncepcja, przyjęta przez wszystkie instytucje w systemie jego wdrażania, polegająca na **pisemnym powierzaniu przetwarzania danych osobowych**, w szczególności:

- pomiędzy poszczególnymi instytucjami wraz z przekazywaniem „w dół” zadań w zakresie realizacji PO liŚ 2014-2020 ⁵,
- pomiędzy instytucjami a beneficjentami wraz z podpisywaniem umów o dofinansowanie projektów.

WAŻNE:

Często podmiot przetwarzający dane osobowe mieszczące się w zakresie zbiorów administrowanych przez Ministra równocześnie jest ich administratorem. Ten sam zakres danych może być bowiem jednocześnie administrowany przez różne podmioty - przy czym każdy z nich administruje tymi danymi w swoim własnym indywidualnym celu. Taka sytuacja występuje w przypadku, gdy procesor w PO liŚ 2014-2020 przetwarza te same dane osobowe w celach innych niż realizacja Programu. Wynika to stąd, że typową cechą każdego administratora jest decydowanie o celach i sposobach przetwarzania danych.

Przykład:

- beneficjent będący administratorem określonych danych osobowych (przetwarzający je w zdefiniowanych przez siebie celach), staje się dodatkowo podmiotem przetwarzającym te dane w imieniu i na rzecz Ministra, w sytuacji, gdy zaczyna ich „używać” do realizacji zadań wynikających z podpisanej przez niego umowy o dofinansowanie projektu w ramach PO liŚ 2014-2020,

⁵ Zgodnie z art. 10 ustawy wdrożeniowej, instytucja zarządzająca może powierzyć instytucji pośredniczącej, w drodze porozumienia albo umowy, zadania związane z realizacją programu operacyjnego, a następnie instytucja pośrednicząca, za zgodą instytucji zarządzającej, może powierzyć te zadania instytucji wdrażającej (tzw. porozumienia zasadnicze).

- IP lub IW jest administratorem danych osobowych swoich pracowników przetwarzanych w celach związanych ze stosunkiem pracy, a równocześnie jest podmiotem przetwarzającym te dane w imieniu i na rzecz Ministra, w sytuacji, gdy np. przetwarza te dane w związku z obsługą projektów pomocy technicznej lub publikuje skład komisji oceny projektów.

4) Zakres przetwarzanych danych osobowych

Struktura zbiorów pn. PO liŚ 2014-2020 i CST obejmuje kategorie danych ⁶, w ramach których pogrupowano i wymieniono szczegółowe ich rodzaje ⁷, które mogą być przetwarzane przez administratora i podmioty przetwarzające w związku z realizacją Programu.

Zbiór pn. PO liŚ 2014-2020, w przeciwieństwie do zbioru pn. CST, ma charakter rozproszony, ponieważ dane do tego zbioru pozyskują i przechowują zarówno jego administrator, jak i poszczególne podmioty przetwarzające.

Ustalony przez administratora zakres danych osobowych, objęty ww. zbiorami, ma charakter maksymalny, a wykraczanie poza jego ramy przez podmioty przetwarzające dane osobowe jest niedopuszczalne.

Ustalone przez Ministra zakresy zbiorów pn. PO liŚ 2014-2020 i CST obejmują wyłącznie dane osobowe, wobec których posiada on podstawę do ich przetwarzania [przesłanki z art. 6 ust. 1 RODO].

WAŻNE:

Każdy podmiot przetwarzający dane mieszczące się w zbiorach pn. PO liŚ 2014-2020 i CST w toku podejmowanych czynności jest zobowiązany do bezwzględnego przestrzegania ich zakresów, ponieważ zbieranie oraz przetwarzanie danych osobowych nadmiarowych lub nieadekwatnych do celu ich przetwarzania (tj. wykraczających poza zakres wskazany w porozumieniu / umowie w sprawie powierzenia mu przetwarzania tych danych) stanowi naruszenie obowiązujących przepisów RODO poprzez bezprawną ingerencję w sferę uprawnień administratora.

⁶ Przykładowo kategoria pn. *Dane wnioskodawców, beneficjentów i partnerów (oraz ich pracowników), którzy aplikują o środki unijne i realizują projekty w ramach PO liŚ 2014-2020, a także dane innych osób powiązanych z nimi (kapitałowo, osobowo, w ramach instytucji nadzorujących itp.), nie związanych bezpośrednio z realizacją projektów.*

⁷ Przykładowo takie dane osobowe, jak: imię i nazwisko, stanowisko służbowe, telefon, fax, adres poczty elektronicznej - dotyczące osoby uprawnionej do podejmowania decyzji wiążących w imieniu wnioskodawcy (beneficjenta).

Administrator zbioru nie ponosi odpowiedzialności za dane osobowe przetwarzane poza wyznaczonym przez niego zakresem.

Przepis art. 28 ust. 10 RODO wskazuje, że jeżeli podmiot przetwarzający naruszy rozporządzenie przy określaniu celów i sposobów przetwarzania (np. wprowadzi do SL2014 dokumenty zawierające dane osobowe, wykraczające poza zakres wyznaczony przez administratora danych w systemie, tj. ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego), wówczas uznaje się go za administratora w odniesieniu do danych przetwarzanych nadmiarowo.

W konsekwencji to ten podmiot przetwarzający, a nie administrator zbioru pn. CST, jest odpowiedzialny (na podstawie przepisów RODO) z tytułu naruszenia ochrony tych danych, polegającego na nieuprawnionym ich ujawnieniu lub udostępnieniu podmiotowi nieupoważnionemu, ponieważ to podmiot przetwarzający samodzielnie zdecydował o celach i sposobie przetwarzania tych danych.

5) Podstawy przetwarzania danych osobowych

Przesłanki, na których może opierać się przetwarzanie powierzonych do przetwarzania danych osobowych, związanych z realizacją PO IiŚ 2014-2020, wymienione są w porozumieniach / umowach zawartych z poszczególnymi procesorami.

Konkretne podstawy przetwarzania danych powinni jednak Państwo każdorazowo dopasowywać do sytuacji, w której to przetwarzanie następuje. Możliwe jest wskazanie w klauzuli informacyjnej (która stanowi przejaw realizacji obowiązku informacyjnego, wykonywanego przez Państwa w imieniu i na rzecz ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego) wszystkich lub tylko wybranych, tj. pasujących do danych okoliczności nw. przesłanek, lub też uszczegółowienie danej przesłanki, np. poprzez wyróżnienie przepisów prawnych, mających zastosowanie w konkretnej sytuacji.

1.

Przetwarzanie danych osobowych w zbiorach administrowanych przez MFliR (zarówno w zbiorze pn. POIiŚ 2014-2020, jak i zbiorze pn. CST), w pierwszej kolejności **opiera się na przepisach prawa**, tj. wypełnia przesłankę wskazaną w **art. 6 ust. 1 lit. c RODO** - czyli odbywa się w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do wypełnienia obowiązków prawnych (zadań związanych z realizacją Programu), ciężących na IZ (na administratorze), ale także na IP i IW, którym IZ powierzyła te zadania.

Zadania związane z realizacją Programu wynikają przede wszystkim z rozporządzeń organów UE⁸ oraz z ustawy wdrożeniowej, ale można je też wywieść z innych aktów prawnych, znajdujących odpowiednie zastosowanie przy realizacji tych zadań⁹.

WAŻNE:

W przypadku wykonywania obowiązku informacyjnego w imieniu administratora, należy w treści klauzuli informacyjnej, przekazywanej danej osobie, dostosować katalog wymienionych aktów prawnych do szczegółowego celu przetwarzania danych tej osoby.

Przykład: nieprawidłowe jest wskazanie w klauzuli informacyjnej ustawy o służbie cywilnej w sytuacji, gdy dane tej osoby nie będą przetwarzane w związku z zatrudnieniem jej w ramach korpusu służby cywilnej.

2.

W następnej kolejności, jako podstawę przetwarzania danych osobowych w zbiorze PO liŚ 2014-2020, można wymienić przesłankę wynikającą z **art. 6 ust. 1 lit. e RODO**, tj. gdy przetwarzanie danych osobowych jest niezbędne **do realizacji zadania leżącego w interesie publicznym** lub sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi.

⁸ W szczególności:

- CPR,
- rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1011/2014 z dnia 22 września 2014 r. ustanawiającego szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzorów służących do przekazywania Komisji określonych informacji oraz szczegółowe przepisy dotyczące wymiany informacji między beneficjentami a instytucjami zarządzającymi, certyfikującymi, audytowymi i pośredniczącymi,
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylającego rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012.

⁹ Przykładowo mogą to być:

- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych.

Na niniejszą przesłankę należy powoływać się wówczas, gdy nie zidentyfikowano przepisów prawa, z których wynika konieczność realizacji danego zadania związanego z wdrażaniem Programu.

WAŻNE:

Wskazując na tę przesłankę, warto mieć jednak na względzie, że jest ona w pewien sposób „słabsza” od tej wskazanej w pkt 1. Oparcie przetwarzania danych osobowych na tej podstawie wiąże się bowiem z prawem osoby, której danych ono dotyczy, do wniesienia sprzeciwu wobec takiego przetwarzania [art. 21 RODO]. Jeśli ta osoba skorzysta ze swojego prawa, wówczas - aby nadal móc przetwarzać jej dane - trzeba będzie wykazać nadrzędność interesu publicznego (z którym wiąże się realizacja zadań przez administratora i podmioty przetwarzające), nad interesami, prawami i wolnościami tej osoby.

3.

Przesłanką przetwarzania danych osobowych w zbiorze pn. PO LiŚ 2014-2020 może być również okoliczność wymieniona w **art. 6 ust. 1 lit. b RODO**, tj. gdy przetwarzanie danych osobowych wiąże się **z przygotowaniem i wykonaniem umowy, której dana osoba fizyczna jest stroną**, gdy lub wynika z podjęcia działań na jej żądanie przed zawarciem umowy.

Niniejsza przesłanka znajdzie zastosowanie np. w sytuacji, gdy przetwarzane są dane wykonawcy zamówienia publicznego (osoby fizycznej, w tym prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą). Natomiast nie będzie ona właściwa w przypadku przetwarzania danych osobowych personelu tego wykonawcy, jeżeli w związku z realizacją umowy dojdzie do pozyskania takich danych.

4.

WAŻNE:

Zgoda osoby [art. 6 ust. 1 lit. a RODO] nie stanowi przesłanki przetwarzania danych osobowych w zbiorach administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

W konsekwencji, w przypadku zbioru programowego, zgoda nie jest wymagana do przetwarzania danych osobowych, ani nie warunkuje zgodności z prawem tego procesu ¹⁰.

Rozdział II

Obowiązki podmiotu przetwarzającego (procesora)

1) Jak podpowierzać przetwarzanie danych osobowych w zbiorach administrowanych przez Ministra

Przy powierzaniu przetwarzania danych osobowych w imieniu i na rzecz administratora w obrębie zbiorów pn. PO liŚ 2014-2020 i CST innym podmiotom, **powinni Państwo:**

- zrobić to w formie pisemnej, w drodze umowy lub innego instrumentu prawnego (ale spełniającego warunki jak dla umowy powierzenia),
- przestrzegać wyznaczonego przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego katalogu potencjalnych procesorów,
- ustalić cel i zakres przetwarzania danych przez podprocesora,
- nałożyć na swojego podprocesora te same obowiązki ¹¹ i zasady w zakresie przetwarzania i ochrony danych (rozwiązania), jakie wynikają z Państwa umowy / porozumienia, zawartego z administratorem lub podmiotem działającym z jego upoważnienia,
- zweryfikować, najlepiej przed dokonaniem powierzenia, czy podprocesor zapewnia bezpieczeństwo przetwarzania tych danych,

¹⁰ Zgodnie z rekomendacją dawnego GIODO, IZ odstąpiła od wcześniej przyjętej koncepcji przyjmowania za podstawę przetwarzania danych osobowych kandydatów na ekspertów ich zgody, tylko opiera się na przepisach ustawy wdrożeniowej (art. 68a ust. 3). Ponadto, podstawą prowadzenia wykazu również pozostają przepisy ustawy wdrożeniowej (art. 68a ust. 11-12).

Także w innej sytuacji, uprzednio kojarzonej z przetwarzaniem danych osobowych na podstawie zgody - również w oparciu o interpretację dawnego GIODO - IZ przyjmuje, że w przypadku, gdy pracownik zapisuje się na jakiegokolwiek zajęcia podnoszące kwalifikacje zawodowe w ramach swoich zadań pracowniczych (a nie prywatnie, komercyjnie) i jest dodatkowo na nie delegowany przez pracodawcę, to wówczas podstawą przetwarzania danych osobowych tego pracownika nie jest jego zgoda, tylko przepisy prawa (tak unijne, jak i krajowe, w tym prawa pracy): z jednej strony dotyczące realizacji obowiązków służbowych w sposób prawidłowy oraz zgodny z prawem i procedurami, a z drugiej strony - nakładające na pracownika wymóg podnoszenia swoich kwalifikacji.

¹¹ Ale przy zachowaniu w miarę możliwości krótszego terminu na zgłaszanie naruszeń niż ten wyznaczony Państwu przez podmiot powierzający przetwarzanie danych.

- zatwierdzić mu proponowany sposób realizacji obowiązku informacyjnego w imieniu administratora.

Wyjaśnienie:

Przetwarzanie danych osobowych w związku z realizacją PO LiŚ 2014-2020 przez IP, IW oraz Beneficjentów następuje w ramach systemu powierzeń przetwarzania danych.

System ten ma charakter otwarty, ponieważ przede wszystkim wraz z podpisywaniem kolejnych umów o dofinansowanie projektów w ramach Programu stale ulega rozbudowie.

Niniejsza cecha systemu wynika z przyjętej przez nas (jako administratora) koncepcji, zgodnie z którą - powierzając IP przetwarzanie danych osobowych mieszczących się w zbiorach pn. PO LiŚ 2014-2020 i CST- umocowaliśmy je jednocześnie do dalszego powierzania powierzonych im do przetwarzania danych osobowych innym podmiotom, które zostaną przez nie zaangażowane we wdrażanie Programu (a co za tym idzie - w przetwarzanie danych osobowych, stając się procesorami) w ramach sektora, który reprezentują.

Ponadto, umocowaliśmy IP także do tego, aby upoważniały ww. podmioty (swoich podprocesorów) do dalszego powierzania powierzonych im do przetwarzania danych osobowych innym podmiotom, które zostaną następnie przez podprocesorów zaangażowane we wdrażanie Programu.

KATALOG POTENCJALNYCH PROCESORÓW

W podpisanych z poszczególnymi IP porozumieniach w sprawie powierzenia przetwarzania danych osobowych w związku z realizacją PO LiŚ 2014-2020 ustaliliśmy katalog tych podmiotów¹².

¹² Katalog ten obejmuje:

- IW, jeśli IP, na mocy art. 10 ust. 2 ustawy wdrożeniowej, powierzyła im w drodze porozumienia albo umowy zadania związane z realizacją PO LiŚ 2014-2020,
- beneficjentów,
- podmioty, którym IP lub IW na mocy art. 10 ust. 5 ustawy wdrożeniowej zleci świadczenie usług w celu wykonywania swoich zadań związanych z realizacją PO LiŚ 2014-2020,
- podmioty, którym na mocy przepisów odrębnych, za zgodą IZ oraz IP i IW, powierzono realizację zadań w ramach PO LiŚ 2014-2020 (np. wykonawcy zamówień publicznych).

WAŻNE:

Przedmiotowy katalog potencjalnych procesorów, przetwarzających dane osobowe w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020, ma charakter enumeratywny (zamknięty). Oznacza to, że zarówno IP, jak i kolejne podmioty przetwarzające, umocowane do dalszego powierzania powierzonych im do przetwarzania danych osobowych, są zobowiązane do stosowania tego samego taksatywnego katalogu, którego we własnym zakresie oraz ze swojej inicjatywy nie wolno im w żaden sposób zmieniać (rozszerzać).

Największym zagrożeniem, z którym łączy się obecna, powyższa praktyka (pod)powierzania danych do przetwarzania przez procesora umocowanego uprzednio do takiego działania, jest pozbawienie administratora możliwości wyboru podmiotów biorących udział w procesie przetwarzania danych w obrębie zbiorów pn. PO liŚ 2014-2020 i CST, a tym samym utrata kontroli nad przepływem danych między kolejnymi (pod)procesorami.

Aby zmniejszyć to ryzyko, jako administrator, prowadzimy działania, opisane w dalszej części Przewodnika, w tym:

- zbieramy i analizujemy wykazy podmiotów, którym powierzono przetwarzanie danych,
- podejmujemy czynności sprawdzające i kontrolne u procesorów oraz zobowiązujemy ich do prowadzenia takich czynności wobec podprocesorów.

PRZETWARZANIE DANYCH NA POLECENIE I ZA ZGODĄ ADMINISTRATORA

W porównaniu z wcześniejszymi regulacjami¹³, RODO rozszerza katalog elementów, które muszą zostać określone przez strony w stosunku powierzenia, a także nakłada na procesora szereg obowiązków, wśród których pojawia się m. in. zobowiązanie go do wsparcia administratora w realizacji jego obowiązków, odnoszących się np. do zgłaszania naruszeń ochrony danych organowi nadzorcemu i zawiadamiania osób, których danych naruszenie dotyczy.

¹³ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, uchylona w związku z wejściem w życie RODO.

Zmianom tym towarzyszy także zastrzeżenie **możliwości działania procesora wyłącznie na udokumentowane polecenie administratora.**

Przepisy rozporządzenia wyraźnie uzależniają możliwość dalszego (pod)powierzenia przetwarzania danych osobowych od uprzedniej zgody administratora. Może być ona zarówno szczegółowa, tj. wyrażona poprzez wskazanie konkretnego, indywidualnie określonego podmiotu przetwarzającego, z którego usług może korzystać procesor, jak i ogólna - poprzez określenie warunków, które dany procesor musi spełnić.

Jeżeli administrator zdecyduje się wyrazić zgodę ogólną, procesor ma obowiązek informowania go o wszelkich zamierzonych zmianach dotyczących dodania lub zastąpienia jednych (pod)procesorów innymi. Otwiera to drogę administratorowi do wyrażenia sprzeciwu wobec takich zmian.

Ogólną pisemną zgodę administratora obu ww. zbiorów wyraziliśmy we wszystkich zawartych z IP porozumieniach w sprawie powierzenia przetwarzania danych osobowych w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020 (w § 2 ust. 3, łącznie z informacją w przypisie).

FORMA I ELEMENTY UMOWY / AKTU POWIERZENIA

RODO - jako podstawę powierzenia przetwarzania - dopuszcza nie tylko umowę, ale także inny instrument prawny (tj. inny akt prawny), jednak spełniający takie same warunki, jak dla umowy powierzenia [art. 28 ust. 3 RODO].

Powierzając IP przetwarzanie danych osobowych w obrębie zbiorów administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, a także umocowując je do dalszego podpowierzenia przetwarzania danych innym podmiotom przetwarzającym, w treści podpisanych z nimi porozumień **zastrzegliśmy, że proces ten ma się odbywać na podstawie umów / porozumień zawieranych na piśmie, w brzmieniu zgodnym z postanowieniami naszego porozumienia.**

Poza tym zastrzeżeniem, **nie narzuciliśmy np. konieczności stosowania przygotowanego przez nas ogólnie wzoru takiego aktu powierzenia, tym samym pozostawiając Państwu swobodę co do ostatecznie przyjętych rozwiązań.**

Takie podejście wynika m. in. z tego, że:

- kwestię ochrony, gromadzenia i przetwarzania danych osobowych regulują w pierwszej kolejności akty prawne dedykowane temu właśnie obszarowi, a nie dokumenty dotyczące realizacji programów, w tym PO LiŚ 2014-2020 czy SzOOP¹⁴ (zatem np. beneficjenci projektów są zobowiązani do przestrzegania zasad wynikających ze stosownych przepisów - niezależnie od postanowień zawartych w umowach o dofinansowanie),
- konieczność uregulowania kwestii przetwarzania danych osobowych przez procesora wynika z samego faktu przetwarzania danych na polecenie administratora (art. 28 ust. 3 RODO), ale brak jest szczególnych (szczegółowych) regulacji prawnych dla różnych rodzajów podmiotów przetwarzających (dla IP lub IW lub beneficjenta czy innego podmiotu, np. wykonawcy); możliwe jest zatem przyjęcie przez podmiot powierzający jednego wzoru postanowień umownych dla wszystkich procesorów lub też wzorów różnych, ale kryterium różnicującym nie musi być wówczas typ procesora, tylko np. rodzaj operacji przetwarzania, szczegółowy cel przetwarzania czy zakres danych, które będą przetwarzane,
- w różnych instytucjach przyjęte są odmienne praktyki zawierania umów o dofinansowanie, inna jest również specyfika beneficjentów poszczególnych osi priorytetowych PO LiŚ 2014-2020; w związku z tym to IP i IW - jako instytucje dokonujące oceny i wyboru projektów do dofinansowania, jak też następnie współpracujące z beneficjentami przy ich realizacji - mają najlepszą wiedzę na temat zakresu przetwarzanych przez nich danych osobowych oraz rodzaju operacji, jakie są na danych dokonywane.

Niniejsze okoliczności sprawiają, że IP i IW samodzielnie są właściwe do rozstrzygnięcia, w jaki sposób powinny być uregulowane zasady współpracy z beneficjentami, aby zapewnić zarówno przestrzeganie obowiązującego prawa w obszarze danych osobowych, jak i porozumień zawartych z Ministrem jako administratorem obu ww. zbiorów.

W praktyce poszczególne podmioty przetwarzające dane osobowe w związku z realizacją PO LiŚ 2014-2020 działają na podstawie:

- umowy (lub porozumienia) w zakresie ochrony, gromadzenia i przetwarzania danych osobowych, odrębnej wobec porozumienia zasadniczego albo umowy o dofinansowanie projektu

¹⁴ W regulacjach dotyczących realizacji programów operacyjnych brak jest odniesienia do kwestii ochrony danych osobowych, jedyny wyjątek stanowi art. 71 ust. 1 ustawy wdrożeniowej, dotyczący przetwarzania danych w CST.

albo

- odpowiednich postanowień umowy o dofinansowanie projektu.

Jednak niezależnie od wybranej opcji, podmioty przetwarzające zobowiązane są zapewnić zgodność rozwiązań przyjętych w umowie z podprocesorem z rozwiązaniami przewidzianymi w porozumieniach, na podstawie których same przetwarzają dane osobowe w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020.

WAŻNE:

Okoliczność, zgodnie z którą IP, IW lub beneficjent nie podpiszą dokumentu, w którym zostaliby zobowiązani do ochrony danych osobowych przetwarzanych w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020 (zgodnie z RODO), nie zwalnia ich z obowiązków, które nakładają na procesorów przepisy powszechnie obowiązującego prawa w obszarze ochrony danych osobowych.

Sporządzona przez Państwa umowa, porozumienie albo inny instrument prawny, powierzające przetwarzanie administrowanych przez Ministra danych osobowych innemu podmiotowi, powinny regulować w szczególności:

- kwestię upoważniania pracowników procesora do przetwarzania danych osobowych (zgodnie z wymaganiami administratora: upoważnienie pisemne, zgodne co do zakresu informacji z ustalonym przez niego wzorem, obowiązek prowadzenia ewidencji osób upoważnionych zawierającej daty wydania i ewentualnego wygaśnięcia danego umocowania, obowiązek przeszkolenia personelu, zobowiązanie go do stosowania zasad: czystego biurka, poufności itd.),
- sposób weryfikacji przez Państwa zdolności procesora do zapewnienia gwarancji wdrożenia odpowiednich środków bezpieczeństwa,
- zobowiązanie procesora do stosowania środków technicznych i organizacyjnych, zapewniających bezpieczeństwo przetwarzanych przez niego danych osobowych,
- zobowiązanie procesora do prowadzenia wykazu umów powierzenia (obejmującego umowy zawarte w zakresie PO liŚ 2014-2020 zarówno przez niego samego, jak i przez jego ewentualnych podprocesorów),

- zobowiązanie do prowadzenia rejestru wszystkich kategorii czynności przetwarzania,
- zobowiązanie procesora do poddania się Państwa kontrolom lub audytom w tym obszarze, a także kontrolom lub audytom prowadzonym przez administratora lub podmiot przez niego upoważniony,
- zobowiązanie procesora do wykonywania w imieniu ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego obowiązku informacyjnego wobec osób, których dane pozyskuje, oraz konieczność akceptacji przez Państwa zaproponowanego przez niego sposobu realizacji tego obowiązku (ewentualnie zastrzeżenie tej kompetencji wyłącznie dla siebie),
- tryb informowania przez procesora o incydentach lub naruszeniach ochrony powierzonych mu do przetwarzania danych osobowych, a także obowiązek podejmowania działań w tym zakresie, zgodnych z otrzymanymi od Państwa lub administratora wskazówkami,
- zobowiązanie procesora do realizacji (w imieniu administratora) wpływających do niego wniosków osób, których dane dotyczą, w zakresie wykonywania przysługujących im praw.

WAŻNE:

W przypadku, gdy wraz z powierzeniem przetwarzania danych osobowych w ramach zbiorów pn. PO liŚ 2014-2020 i CST umocowujecie Państwo danego procesora dodatkowo do dalszego podpowierzania przetwarzania tych danych, umowa powinna wówczas obejmować - oprócz ww. elementów - również zobowiązanie procesora do:

- dokonywania tych czynności w drodze umów / porozumień na piśmie, na warunkach analogicznych do tych, które wynikają z umowy, na podstawie której sam przetwarza dane osobowe,
- weryfikacji zgodności zakresu przetwarzanych przez jego podprocesorów danych z postanowieniami sporządzonego przez niego dokumentu podpowierzającego przetwarzanie tych danych,

- weryfikacji zawieranych przez jego podprocesorów umów lub porozumień podpowierających przetwarzanie danych osobowych mieszczących się w zbiorach administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego,
- akceptacji proponowanego przez jego podprocesorów sposobu wykonania obowiązku informacyjnego w imieniu Ministra.

OBOWIĄZEK WERYFIKACJI ZDOLNOŚCI INSTYTUCJONALNEJ PROCESORA

Powierzając innym podmiotom przetwarzanie danych osobowych administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, powinni Państwo zweryfikować, czy podmiot, któremu zamierzacie powierzyć przetwarzanie tych danych, zapewnia wystarczające gwarancje wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, aby przetwarzanie przez niego powierzonych danych osobowych było bezpieczne i odpowiadało wymogom RODO¹⁵.

Sposób przeprowadzenia takiej weryfikacji zależy od Państwa decyzji.

Przykładowo:

- procesor przedstawia Państwu oświadczenie - informację na temat stosowanych przez niego (lub przewidywanych do stosowania) środków technicznych i organizacyjnych służących ochronie danych osobowych¹⁶,
- procesor przedstawia Państwu dokumenty potwierdzające spełnianie wymagań, np. raport z wyników przeprowadzonej u niego przez organ nadzorczy kontroli obszaru ochrony danych osobowych,
- samodzielnie prowadzą Państwo (lub zlecają podmiotowi zewnętrznemu) audyt lub kontrolę u procesora, pod kątem zgodności z RODO.

¹⁵ Z art. 28 ust. 4 RODO wynika między innymi to, że jeżeli do wykonania czynności przetwarzania w imieniu administratora podmiot przetwarzający korzysta z usług innego podmiotu przetwarzającego, wówczas ponosi pełną odpowiedzialność wobec administratora za wypełnianie obowiązków przez ten kolejny podmiot przetwarzający.

¹⁶ W porozumieniach podpisanych z poszczególnymi IP umieściliśmy wzór takiej informacji. RODO nie wskazuje szczegółowych rozwiązań, jakie należy wdrożyć, aby w danym przypadku przetwarzanie danych osobowych spełniało wymogi wynikające z jego przepisów. Niemniej jednak, w trakcie badania zdolności instytucjonalnej procesora warto oprzeć się np. o rozwiązania, jakie przewidywało uchylone rozporządzenie MSWiA z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych.

Analizę uzyskanych w ten sposób informacji powinni Państwo przeprowadzić w szczególności przed zawarciem umowy powierzenia z tym podmiotem.

Niezależnie od ostatecznie przyjętego rozwiązania, przeprowadzona przez Państwa weryfikacja powinna skutkować odpowiedzią na pytanie, czy stosowane przez tego procesora rozwiązania, służące bezpieczeństwu przetwarzania danych osobowych, Państwa zdaniem w wystarczającym stopniu równoważą ryzyko, jakie będzie się z tym przetwarzaniem wiązało.

W kontekście weryfikacji wykonawców zamówień publicznych (którym zamierzają Państwo powierzyć przetwarzanie danych osobowych mieszczących się w zbiorach administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego), pod kątem zapewnienia przez nich gwarancji wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, spełniających wymogi RODO i zapewniających bezpieczeństwo przetwarzania danych osobowych, podkreślamy, że:

- **nie oczekujemy od Państwa przeprowadzenia tego rodzaju weryfikacji wobec wszystkich potencjalnych oferentów ubiegających się o zamówienie, a jedynie wobec wybranego wykonawcy**, z którym planowane jest zawarcie umowy na realizację tego zamówienia (w tym powierzenie przetwarzania danych osobowych w ramach PO LiŚ 2014-2020),
- **nie oczekujemy przeprowadzenia tej weryfikacji podczas postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w ramach oceny spełniania ustalonych przez Państwa warunków udziału w danym postępowaniu**¹⁷, tylko chcemy przeprowadzenia tej weryfikacji w sposób niezależny, w miarę możliwości przed zawarciem umowy powierzającej przetwarzanie danych osobowych w ramach PO LiŚ 2014-2020.

WAŻNE:

Praktyczna realizacja ww. obowiązku będzie stanowić (z dużym prawdopodobieństwem) przedmiot zainteresowania audytorów lub kontrolerów weryfikujących w Państwa instytucji funkcjonowanie ochrony danych osobowych, dlatego - dla celów dowodowych - należy dokumentować przeprowadzenie tego rodzaju czynności.

¹⁷ W zależności od Państwa decyzji, dopuszczamy również zastosowanie rozwiązania wynikającego ze stanowiska Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych (tj. przeprowadzenie tej weryfikacji w ramach oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu o zamówienie publiczne), opublikowanego na stronie internetowej pod adresem: <http://zamowienia.org.pl/ochrona-danych-osobowych-w-zamowieniach-publicznych-a-rozporzadzenie-rod/>

Z przepisów RODO wynika, że **weryfikacja zdolności instytucjonalnej** podmiotu do ochrony przetwarzanych danych osobowych **nie powinna być jednorazowa** [art. 32].

Obowiązkiem zarówno administratora, jak i podmiotów przetwarzających, jest m. in. regularne ocenianie i testowanie skuteczności stosowanych środków technicznych i organizacyjnych, mających zapewnić bezpieczeństwo przetwarzania (tzw. audyt zgodności z RODO).

Działanie to powinno być podejmowane:

- wewnątrz samej instytucji,
- wobec podprocesorów danych.

Z tego względu powierzenie przetwarzania danych osobowych innemu podmiotowi wiąże się dla Państwa z obowiązkiem prowadzenia działań kontrolnych lub audytowych u tego podmiotu również po zawarciu umowy powierzenia.

WAŻNE:

Powinni Państwo regularnie, w miarę stwierdzonych potrzeb, weryfikować, czy podmiot któremu powierzyliście przetwarzanie danych osobowych, przetwarza te dane zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa oraz postanowieniami zawartego porozumienia / umowy powierzenia.

Realizowane przez Państwa czynności weryfikacyjne powinny być odpowiednio dokumentowane oraz obejmować co najmniej uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania:

- czy dane osobowe, przetwarzane przez procesora w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020, nie wykraczają poza ustalony przez administratora zakres zbioru,
- czy procesor powołuje się na prawidłowe podstawy przetwarzania danych (np. w klauzulach informacyjnych),
- czy procesor przestrzega obowiązujących przepisów prawa w zakresie ochrony danych osobowych,

- czy procesor prawidłowo wywiązuje się z obowiązków nałożonych na niego porozumieniem powierzającym mu przetwarzanie danych osobowych (przykładowo: czy prowadzi ewidencję osób upoważnionych, czy prowadzi rejestr kategorii czynności przetwarzania, czy prawidłowo realizuje obowiązek informacyjny itd.),
- czy procesor stosuje środki zabezpieczające, odpowiednie ze względu na występujące ryzyko dla praw i wolności osób, których dane przetwarza, w tym środki osobowe, techniczne i organizacyjne, mające zapewnić bezpieczeństwo przetwarzania danych ¹⁸ (przykładowo: czy ma procedury zapewniające ślad audytowy, czy szkoli pracowników itp.),
- w jaki sposób procesor postępuje z wnioskami osób fizycznych (o ile były),
- w jaki sposób procesor reaguje na incydenty (o ile miały miejsce).

Aby ułatwić pracę osobom realizującym ww. czynności, warto przed ich podjęciem np. przygotować odpowiednią listę sprawdzającą lub ustalić zakres zagadnień, które powinny zostać zbadane w ramach przeprowadzonej weryfikacji.

WAŻNE:

Jeśli chodzi o kwestie organizacyjne, to pozostawiliśmy do Państwa decyzji, czy ww. działania będą:

- **realizowane w ramach kontroli, do których przeprowadzania IP i IW zobowiązane są na podstawie porozumień zasadniczych,**
- **podejmowane na podstawie postanowień umów / porozumień powierzających przetwarzanie danych osobowych,**
- **zlecane do wykonania przez IOD (o ile został przez Państwa wyznaczony) lub przez firmę zewnętrzną, specjalizującą się w tym obszarze.**

¹⁸ W przypadku, gdy część z tych elementów została przez Państwa poddana weryfikacji przed zawarciem umowy z procesorem, wówczas - na etapie realizacji tej umowy - weryfikacja może polegać na potwierdzeniu stosowania przez procesora zadeklarowanych środków zabezpieczających.

2) Jak prowadzić wykaz (rejestr) podmiotów, którym zostało powierzone przetwarzanie danych osobowych

Prowadzenie wykazu umów powierzenia nie jest obowiązkiem prawnym, natomiast stanowi dobrą praktykę.

Taki obowiązek nałożyliśmy na Państwa ze względu na rozproszony charakter zbioru pn. PO liŚ 2014-2020 oraz stałe rozbudowywanie systemu powierzeń przetwarzania danych osobowych w ramach realizacji Programu.

Prowadzenie przez Państwa takiego wykazu umożliwia nam sprawowanie nadzoru nad procesem dalszego podpowierzania przez podmioty umocowane do działania w imieniu administratora przetwarzania tych danych kolejnym podmiotom.

Wykaz powinni Państwo prowadzić w sposób ciągły. Wykazy (informacje) za kolejne kwartały, które są do nas przekazywane przez IP ¹⁹, powinny stanowić kontynuację wykazu wcześniejszego.

Tym samym wykaz, który otrzymujemy od IP, powinien być kompleksową informacją, wskazującą stan realizacji każdej z umów powierzających przetwarzanie danych, jakie zostały zawarte w danym sektorze od początku wdrażania PO liŚ 2014-2020.

WAŻNE:

Prowadzony przez siebie wykaz powinni Państwo systematycznie aktualizować i zawierać w nim (w odniesieniu do każdej umieszczonej tam umowy powierzenia) co najmniej:

- **nazwę powierzającego,**
- **nazwę procesora,**
- **adres siedziby lub miejsca zamieszkania procesora,**
- **status procesora (tj. informację, czy jest to: IW, beneficjent, wykonawca zamówienia publicznego, ekspert lub inny podmiot mieszczący się w katalogu potencjalnych procesorów),**

¹⁹ W porozumieniach powierzających przetwarzanie danych osobowych, podpisanych z poszczególnymi IP, umieściliśmy obowiązek prowadzenia przez nie wykazu podmiotów, który obejmuje zarówno podprocesorów IP, jak i podmioty, którym podprocesorzy IP (na podstawie otrzymanego umocowania) podpowierzyli dalej przetwarzanie danych osobowych w celu realizacji Programu.

- datę zawarcia umowy powierzenia,
- datę zakończenia obowiązywania (rozwiązania lub wygaśnięcia) umowy powierzenia.

W celu ujednolicenia stosowanej przez Państwa praktyki, ustaliliśmy wzór takiego wykazu²⁰. Można go rozbudować o dodatkowe informacje, natomiast nie należy ograniczać zakresu wymaganych przez nas ww. danych.

WAŻNE:

Prowadzony przez Państwa wykaz powinien obejmować wszystkie umowy powierzenia, jakie zostały zawarte od początku wdrażania Programu (zarówno umowy realizowane, jak i zrealizowane).

Informacje powinny być dodawane w wykazie narastająco, tj. należy je dopisywać do wykazu sporządzonego za poprzedni kwartał.

Ponadto informacje dodane (lub zaktualizowane) w bieżącym (raportowanym) kwartale powinny zostać wyróżnione kolorem.

Warto pamiętać, że w przypadku beneficjentów, dane zawarte w wykazie powinny być spójne z tymi zamieszczonymi w CST, co jednak wcale nie oznacza, że trzeba powtarzać w wykazie wszystkie dane zamieszczone w tej aplikacji.

3) Jak prowadzić rejestr wszystkich kategorii czynności przetwarzania

Obowiązek prowadzenia przez Państwa takiego rejestru wynika wprost z art. 30 ust. 2 RODO - z uwagi na zawarcie porozumień w sprawie powierzenia przetwarzania danych osobowych w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020 i uzyskanie w ten sposób statusu podmiotu przetwarzającego.

Jeśli chodzi o minimalny zakres informacji, jakie powinien zawierać prowadzony przez Państwa rejestr kategorii czynności przetwarzania, nie narzuciliśmy odgórnie jednego wspólnego dla wszystkich procesorów formularza, pozostawiając Państwu tym samym całkowitą swobodę w niniejszym zakresie.

²⁰ Wzór wykazu przekazaliśmy do wszystkich IP i IW pismem z 23 kwietnia 2019 r. o sygn. DPI-XIV.0142.2.2019.MP.

Pomocniczo, przy opracowaniu takiego rejestru, można np. skorzystać z szablonu rejestru kategorii czynności przygotowanego przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (PUODO), udostępnionego na stronie internetowej Urzędu ²¹.

WAŻNE:

Prowadzony przez Państwa rejestr - w kontekście przetwarzania danych osobowych w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020 - powinien obejmować co najmniej 2 kategorie czynności przetwarzania, dotyczących:

- wykonywania przez Państwa przydzielonych zadań związanych z wdrażaniem Programu (przetwarzanie to obejmuje dane osobowe występujące w gromadzonych przez Państwa dokumentach, zarówno papierowych, jak i elektronicznych), tj. **kategorię czynności przetwarzania danych osobowych w ramach zbioru pn. PO liŚ 2014-2020,**
- obsługi CST(przetwarzanie to obejmuje dane osobowe gromadzone w tym systemie), tj. **kategorię czynności przetwarzania danych osobowych w ramach zbioru pn. CST - w zakresie niezbędnym do realizacji zadań związanych z PO liŚ 2014-2020.**

4) Jak upoważniać pracowników do przetwarzania danych

W celu realizacji zasady przetwarzania danych osobowych z upoważnienia administratora oraz na jego udokumentowane polecenie [art. 29 w związku z art. 28 ust. 3 lit. a RODO], zostali Państwo zobowiązani do wydawania i odwoływania swoim pracownikom ²² upoważnień do przetwarzania danych osobowych w zbiorze pn. PO liŚ 2014-2020 ²³.

W porozumieniach zawartych z IP określiliśmy nie tylko wzór takiego upoważnienia, ale także wzór jego odwołania.

²¹ Informacje dostępne na stronie internetowej od adresem: <https://uodo.gov.pl/pl/126/214>.

²² Pod pojęciem pracowników należy rozumieć każdą osobę zaangażowaną do realizacji zadań instytucji lub czynności w ramach projektu, na podstawie umowy o pracę lub stosunku cywilnoprawnego (np. umowy zlecenia), a także praktykantów, stażystów, wolontariuszy i inne osoby współpracujące.

²³ Upoważnienia do przetwarzania danych osobowych w zbiorze pn. CST- wydaje wyłącznie administrator, tj. minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego.

Zastrzeżyliśmy jednocześnie, że możliwe jest stosowanie przez Państwa także innego wzoru - pod warunkiem, że obejmie on wszystkie elementy treści ujętej w przygotowanym przez nas wzorze.

WAŻNE:

Jako administrator - wymagamy, aby treść takiego upoważnienia miała formę pisemną oraz zawierała co najmniej:

- imię i nazwisko pracownika (oraz dodatkową informację identyfikującą go, np. stanowisko służbowe),
- datę wydania upoważnienia,
- podstawę prawną upoważnienia (tj. art. 29 w związku z art. 28 ust. 3 lit. a RODO),
- wskazanie zakresu danych osobowych (zbioru danych), których dotyczy to upoważnienie,
- informację o terminie i okolicznościach powodujących wygaśnięcie upoważnienia ,
- imię i nazwisko oraz podpis osoby upoważnionej z Państwa strony do wydania upoważnienia w imieniu ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego,
- oświadczenie pracownika o zapoznaniu się z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych, z procedurami wewnętrznymi obowiązującymi w tym zakresie w Państwa jednostce ²⁴,
- zobowiązanie własne pracownika do przestrzegania zasad wynikających z dokumentów, o których mowa powyżej ²⁵,

²⁴ Oświadczenie to nie jest konieczne pod warunkiem, gdy Państwa procedury wewnętrzne wymagają przeszkolenia pracownika w tym zakresie przed wydaniem mu przedmiotowego upoważnienia, a także dysponujecie Państwo dowodami wskazującymi, że dany pracownik faktycznie to szkolenie odbył w terminie poprzedzającym udzieleniem mu upoważnienia.

²⁵ Upoważnienie nie musi obejmować tego elementu, jeśli zobowiązanie takie pracownik złożył uprzednio, w formie oddzielnego dokumentu, a Państwo dysponujecie dowodem na tę okoliczność.

- **zobowiązanie własne pracownika do zachowania w tajemnicy przetwarzanych danych oraz sposobów ich zabezpieczenia, zarówno w czasie wykonywania pracy na Państwa rzecz, jak i po ustaniu łączącego strony stosunku prawnego**²⁶,
- **potwierdzenie otrzymania upoważnienia przez pracownika (wraz z datą i jego podpisem).**

Wraz z zobowiązaniem do wydawania pracownikom upoważnień do przetwarzania danych osobowych, nałożyliśmy na Państwa również obowiązek prowadzenia ewidencji pracowników, którzy otrzymali takie upoważnienie.

Nie określiliśmy szczegółowego zakresu informacji, jakie ma ta ewidencja zawierać, ale dobrą praktyką jest umieszczanie w niej następujących informacji:

- imienia i nazwiska pracownika,
- informacji wskazującej na rodzaj danych, które ten pracownik przetwarza (np. nazwy komórki organizacyjnej, w której jest zatrudniony, lub zakresu jego podstawowych zadań),
- numeru identyfikującego dane upoważnienie,
- daty wystawienia danego upoważnienia,
- daty odwołania / wygaśnięcia upoważnienia,

Podobnie, jak w przypadku wykazu podmiotów, którym powierzyli Państwo przetwarzanie danych osobowych w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020, ewidencję osób upoważnionych należy prowadzić w sposób ciągły.

Prowadzona przez Państwa ewidencja pracowników powinna stanowić kompleksową informację na temat osób, które na podstawie otrzymanego od Państwa upoważnienia przetwarzały dane osobowe, mieszczące się w zbiorach administrowanych przez Ministra, na przestrzeni całego okresu realizacji Programu.

²⁶ Upoważnienie nie musi obejmować tego elementu, jeśli zobowiązanie takie pracownik złożył uprzednio, w formie oddzielnego dokumentu, a Państwo dysponujecie dowodem na tą okoliczność.

WAŻNE:

Przypominamy Państwu o konieczności wykonania obowiązku informacyjnego w imieniu ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego wobec zatrudnionych pracowników. Trzeba bowiem pamiętać, że w pierwszej kolejności to Państwo są administratorami ich danych osobowych (w celach związanych z realizacją łączącego strony stosunku prawnego, np. umowy o pracę), natomiast Minister staje się ich odrębnym administratorem w przypadku, gdy angażują Państwo tych pracowników do wykonywania zadań związanych z realizacją PO liŚ 2014-2020.

Upoważnienie pracownika do przetwarzania danych osobowych powoduje z jednej strony konieczność zapewnienia, aby dysponował on niezbędną wiedzą co do swoich obowiązków w tym zakresie, natomiast z drugiej strony, aby stosował się do ustalonych u Państwa zasad postępowania.

Z uwagi na to, że źródłem naruszenia ochrony danych osobowych jest najczęściej człowiek („najsłabsze ogniwo” - czynnik ludzki), zatem badanie funkcjonowania u Państwa obu ww. obszarów zawsze będzie elementem kontroli prowadzonej przez administratora zbioru pn. PO liŚ 2014-2020.

Należyta starannością w tym zakresie będą mogli się Państwo wykazać w przypadku posiadania dowodów na okoliczność:

- przyjęcia i wprowadzenia do powszechnego stosowania przez pracowników zasad właściwego postępowania z dokumentami ²⁷, tj.:
 - świadczenia pracy jedynie przy użyciu dokumentów niezbędnych do realizacji przydzielonych pracownikowi obowiązków,
 - przechowywania dokumentów przez okres nie dłuższy niż czas niezbędny do zrealizowania zadań, do których te dokumenty są niezbędne,
 - nie tworzenia zbędnych kopii dokumentów,

²⁷ Dowodami w tym przypadku będą m.in. dokumenty wskazujące na przyjęcie tego rodzaju procedur wewnątrz Państwa instytucji wraz z zobowiązaniem pracowników do ich stosowania (np. zarządzenia kierownictwa jednostki wprowadzające daną procedurę, pozyskane od pracowników potwierdzenia zapoznania się z tą procedurą, umieszczenie jej w powszechnie dostępnym i znanym pracownikom miejscu itp.).

- zachowania w tajemnicy danych osobowych, do których pracownik ma dostęp, zarówno w trakcie świadczenia pracy, jak i po rozwiązaniu łączącego go z Państwem stosunku prawnego,
 - zabezpieczania dokumentów przed: nieupoważnionym dostępem, nieautoryzowaną zmianą, utratą, zniszczeniem, uszkodzeniem, wynoszeniem poza miejsce, w którym powinny być przechowywane, przetwarzaniem zawartych w nich danych z naruszeniem prawa,
- ograniczenia dostępu do danych osobowych jedynie do pracowników dysponujących aktualnym upoważnieniem do przetwarzania tych danych ²⁸,
 - uzyskania od pracowników upoważnionych do przetwarzania danych osobowych pisemnych zobowiązań własnych do zachowania w tajemnicy danych osobowych, do których mieli dostęp, zarówno w trakcie wykonywania obowiązków służbowych, jak i później, po zaprzestaniu pracy na Państwa rzecz,
 - zapewnienia środków technicznych i organizacyjnych umożliwiających pracownikom właściwe zabezpieczenie dokumentów i danych osobowych ²⁹,
 - zapewnienia właściwej retencji danych ³⁰,
 - prowadzenia wewnętrznej weryfikacji, systematycznego testowania skuteczności stosowanych rozwiązań ³¹.

Upoważnienia dla pracowników powinna podpisywać u Państwa osoba lub osoby reprezentujące Państwa jednostkę, umocowane do podjęcia tej czynności.

Upoważnień tych nie powinien natomiast podpisywać IOD, ponieważ - zgodnie ze stanowiskiem PUODO ³² - IOD sprawuje przede wszystkim funkcje doradcze oraz audytowe, a RODO - wyliczając jego zadania - nie precyzuje wśród nich wydawania upoważnień.

²⁸ Dowodami w tym przypadku mogą być np. obowiązujące w jednostce procedury uzależniające uzyskanie przez pracownika dostępu do zasobów, w których gromadzone są dane osobowe, od uprzedniego uzyskania upoważnienia do przetwarzania danych osobowych, a także dokumenty potwierdzające praktyczną realizację tych procedur.

²⁹ Zapewnienie pracownikom niezbędnego wyposażenia, np. szaf zamykanych na klucz, stanowisk komputerowych zabezpieczonych indywidualnym hasłem dostępu, systematycznych szkoleń podnoszących wiedzę w tym zakresie itp.

³⁰ Dowodem w tym przypadku może być np. protokół zniszczenia w sposób trwały i nieodwracalny elektronicznych/informatycznych nośników informacji lub dokumentów papierowych, na których zapisane były zbędne, powierzone do przetwarzania dane osobowe, lub też spisy zdawczo-odbiorcze potwierdzające przekazanie dokumentów/elektronicznych nośników informacji do archiwum zakładowego (w myśl przepisów o archiwach) itp.

³¹ Dowodem mogą tu być np. protokoły ze sprawdzeń przeprowadzonych przez IOD wyznaczonego w Państwa jednostce lub też raporty ze zleconego przez Państwa w tym zakresie audytu wewnętrznego lub zewnętrznego itp.

³² Opinia dostępna na stronie internetowej pod adresem: <https://qiodo.gov.pl/pl/259/10412>.

Zatem nie należy mu przyznawać uprawnień do nadawania w imieniu administratora upoważnień do przetwarzania danych osobowych. Rolą IOD jest bowiem audytowanie działalności administratora (również w przypadku, gdy pełni on funkcję podmiotu przetwarzającego powierzone mu dane) pod kątem zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych, a nie realizacja jego (administratora) zadań.

5) Jak realizować obowiązek informacyjny w imieniu administratora

Obowiązek informacyjny, czyli obowiązek przekazania osobie, której dane pozyskujemy, podstawowych informacji o: administratorze danych, celu ich zbierania oraz przysługujących jej w związku z tym prawach, został przez nas na Państwa nałożony już w czasie obowiązywania poprzedniej, uchylonej w związku z wejściem w życie RODO, ustawy o ochronie danych osobowych.

Jednak dopiero sankcje przewidziane w RODO, za niestosowanie się do przepisów rozporządzenia (m.in. regulujących sposób wykonywania obowiązku informacyjnego), spowodowały większy nacisk i zwrócenie powszechnej uwagi na konieczność właściwego wywiązywanie się z tego obowiązku.

Podstawową informację na temat zasad przetwarzania danych osobowych w PO liŚ 2014-2020 umieściliśmy na stronie internetowej Programu ³³.

Dodatkowo, przy okazji aneksowania - pod kątem RODO - porozumień powierzających przetwarzanie danych osobowych, które zawarliśmy z IP, uzupełniliśmy treść tych porozumień o ogólny wzór / przykładowy formularz klauzuli informacyjnej.

Formularz ten, w trakcie wykonywania przez Państwa (jako podmioty przetwarzające dane) obowiązku informacyjnego w imieniu Ministra (administratora), powinien zostać odpowiednio uzupełniony / zmodyfikowany pod kątem sytuacji, w której jest stosowany.

³³ Informacja znajduje się pod adresem: <https://www.pois.gov.pl/strony/o-programie/zasady-przetwarzania-danych-osobowych-w-programie-infrastruktura-i-srodowisko-2014-2020/>

MOMENT (TERMIN) I SPOSÓB REALIZACJI

Jak wspomniano wcześniej - zbiór danych osobowych pn. PO liŚ 2014-2020 ma charakter rozproszony, tj. dane osobowe przetwarzane w jego ramach są pozyskiwane zarówno przez administratora, jak też przez inne podmioty wykonujące zadania / realizujące działania mieszczące się w obrębie maksymalnie szeroko nakreślonego celu, tj. realizacji Programu.

Z tego względu, wraz z powierzeniem przetwarzania danych osobowych, IZ zobowiązała wszystkie podmioty przetwarzające³⁴ do wykonywania, w imieniu administratora (ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego) obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 13 lub art. 14 RODO.

Ponadto Państwa obowiązkiem jest też akceptacja sposobu realizacji obowiązku informacyjnego w imieniu Ministra przez podprocesorów, którym powierzyli Państwo przetwarzanie danych osobowych mieszczących się w zbiorze pn. PO liŚ 2014-2020.

WAŻNE:

Obowiązek informacyjny powinni Państwo wykonać w każdej sytuacji, gdy osoba:

- której dane Państwo pozyskują w związku z realizacją zadań w ramach PO liŚ 2014-2020 (niezależnie od źródła tych danych)

albo

- której dane osobowe, uzyskane przez Państwa wcześniej, zaczynają być dodatkowo przetwarzane również w celu realizacji PO liŚ 2014-2020,

nie dysponuje informacjami, które w myśl ww. przepisów RODO powinna otrzymać. Niniejsze dotyczy zarówno sytuacji, gdy pozyskiwane są dane „prywatne”, jak i dane „służbowe”.

³⁴ W porozumieniach zawartych z IP zobowiązaliśmy je zarówno do samodzielnej realizacji obowiązku informacyjnego w imieniu Ministra (w sytuacji, gdy same pozyskują dane osobowe), jak też do nakładania tego obowiązku na kolejne podmioty, którym podpowierają przetwarzanie danych osobowych mieszczących się w zbiorach administrowanych przez MFliR.

Punktem wyjścia do zidentyfikowania sytuacji, w których trzeba wykonać obowiązek informacyjny w imieniu ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, powinna być dla Państwa analiza przebiegu realizowanych procesów i zadań (zwłaszcza tych opisanych w procedurach wewnętrznych jednostki, tj. udokumentowanych ścieżką audytu), związanych z wdrażaniem PO liŚ 2014-2020.

Analizę tę należy przeprowadzić w celu ustalenia sytuacji, gdy - w związku z wykonaniem danego zadania - zachodzi potrzeba pozyskania danych osobowych, rodzajowo mieszczących się w zakresach zbiorów administrowanych przez Ministra, albo gdy istnieje konieczność rozszerzenia lub zmiany dotychczasowego celu przetwarzania pozyskanych wcześniej danych osobowych.

Z całą pewnością ww. sytuacje występują m. in. w związku z:

- ogłaszaniem naborów wniosków o dofinansowanie oraz oceną projektów,
- potwierdzaniem kwalifikowalności wydatków w projektach oraz wnioskowaniem o płatność,
- obsługą i raportowaniem nieprawidłowości lub prowadzeniem kontroli,
- ogłaszaniem postępowań o zamówienia publiczne i realizacją zawartych umów,
- ogłaszaniem naborów kandydatów na ekspertów i realizacją przez nich zleconych zadań,
- organizacją wszelkiego rodzaju spotkań, tj. szkoleń, warsztatów, konferencji, wydarzeń o charakterze informacyjno-promocyjnym itp.

Po przeprowadzeniu ww. analizy, powinni Państwo dla każdej zidentyfikowanej sytuacji określić właściwy moment, w którym podmiotom danych należy przekazać informacje objęte brzmieniem klauzuli informacyjnej, oraz dokonać tego we właściwy sposób.

WAŻNE:

Dopuszczamy rozmaite formy przekazania wymaganych informacji o przetwarzaniu danych osobowych - nie tylko formę pisemną, lecz także inne, w tym elektroniczną, a także formę ustną, gdy takiej życzy sobie dana osoba fizyczna.

Przed wykonaniem obowiązku informacyjnego, powinni Państwo rozważyć, czy w odniesieniu do wszystkich osób, których dane są przetwarzane, możliwe i zasadne jest przekazywanie w ten sam określony sposób jednej informacji / klauzuli (pełnej, maksymalnie kompleksowej), czy też należy przygotować odrębne, dostosowane do konkretnych sytuacji formularze klauzul, oraz - w konsekwencji - wybrać różne środki przekazywania informacji.

Ponadto, każdy procesor i podprocesor powinien stworzyć rejestr stosowanych klauzul, zawierający ich wzory oraz sposób ich przekazywania podmiotom danych. Będzie to bardzo przydatne podczas ewentualnie dokonywanej u Państwa kontroli.

Przykładowo, klauzulę informacyjną można:

- umieścić na stronie internetowej dedykowanej tej osi priorytetowej, z której finansowane są projekty,
- umieścić na stronie internetowej wraz z ogłoszeniem o naborze wniosków o dofinansowanie,
- przekazać przy okazji podpisania umowy o dofinansowanie projektu lub wręcz załączyć ją do tej umowy,
- przekazać przy okazji realizacji pierwszej czynności skierowanej do danego podmiotu,
- umieścić przy liście obecności, która podpisują uczestnicy danego spotkania,
- umieścić w ogłoszeniu o zamówieniu i specyfikacji istotnych warunków zamówienia,
- umieścić w stopce pisma lub w stopce wiadomości, przesyłanej pocztą elektroniczną (autorespondera).

Istnieje również możliwość **realizacji obowiązku informacyjnego w sposób warstwowy**, tj. można stopniowo przekazywać informacje wymienione w art. 13 i 14 RODO. Wybierając taki sposób, mogą Państwo w pierwszej kolejności poinformować o administratorze, celu i podstawie przetwarzania danych osobowych, natomiast w pozostałym zakresie odesłać do odpowiedniej pełnej informacji, zamieszczonej np. na Państwa stronie internetowej.

Kolejnym przykładem sposobu realizacji obowiązku informacyjnego jest rozwiązanie, które można zastosować w przypadku umów - mogą Państwo zobowiązać wykonawcę takiej umowy do przekazania treści klauzuli informacyjnej wszystkim osobom (w tym pracownikom) oraz podmiotom, które - ze swojej strony - zaangażuje on w wykonanie takiej umowy oraz ujawni Państwu ich dane³⁵.

W zakresie **terminu**, w jakim powinni Państwo wykonać obowiązek informacyjny, należy pamiętać, że:

- w przypadku zbierania danych bezpośrednio od osób, których dane dotyczą, informacja ta powinna być przekazana **podczas pozyskiwania danych** [art. 13 RODO],
 - w przypadku pozyskiwania danych w inny sposób niż od osoby, której dane dotyczą, kwestia terminów została uregulowana w art. 14 ust. 3 RODO, zgodnie z którym informacje podaje się:
 - **w rozsądnym terminie po pozyskaniu danych osobowych, najpóźniej w ciągu miesiąca** - mając na uwadze konkretne okoliczności przetwarzania danych osobowych,
 - **najpóźniej przy pierwszej takiej komunikacji z osobą, której dane dotyczą**, jeżeli dane osobowe mają być stosowane do komunikacji z osobą, której dane dotyczą
- lub
- **najpóźniej przy ich pierwszym ujawnieniu**, jeżeli planuje się ujawnić dane osobowe innemu odbiorcy,
- przy czym - zdaniem PUODO - termin ten w żadnym przypadku nie może przekroczyć 1 miesiąca,
- w przypadku modyfikacji dotychczasowego celu przetwarzania danych osobowych, którymi już Państwo dysponują, np. w przypadku rozpoczęcia przetwarzania administrowanych przez Państwa danych również w celu realizacji PO liŚ 2014-2020, wówczas informacja ta powinna zostać przekazana najpóźniej **wraz z podjęciem czynności przetwarzania danych w nowym celu**.

³⁵ PUODO krytykuje krzyżowe powierzenie przetwarzania danych osobowych swoich pracowników przez strony umowy, zgodnie z materiałem opublikowanym na stronie internetowej pod adresem:
<https://www.youtube.com/watch?v=ca8Jj9njHkM>.

Równocześnie warto pamiętać o wskazanych w art. 13 ust. 4 oraz w art. 14 ust. 5 RODO **zwolnieniach** z obowiązku realizacji obowiązku informacyjnego:

- konieczność udzielania informacji (przekazania klauzuli informacyjnej) przy gromadzeniu danych od osoby, której dane dotyczą, nie występuje, gdy osoba ta dysponuje już nimi - i to w takim dokładnie zakresie, jaki się do niej odnosi [art. 13 ust. 4 RODO],
- wykonywanie obowiązku informacyjnego przy gromadzeniu danych z innych źródeł nie jest niezbędne w nw. przypadkach [art. 14 ust. 5 RODO], tj. gdy:
 - osoba, której dane dotyczą, dysponuje już tymi informacjami,
 - udzielanie takich informacji okazuje się niemożliwe lub wymagałoby niewspółmiernie dużego wysiłku ³⁶ - gdy spełnienie obowiązku informacyjnego może zniweczyć lub poważnie utrudnić realizację celów przetwarzania danych (wówczas administrator powinien podjąć odpowiednie środki, aby chronić prawa, wolności i prawnie uzasadnione interesy tych osób, których dane dotyczą, w tym udostępniać informacje publicznie),
 - pozyskiwanie lub ujawnianie jest wyraźnie uregulowane prawem (Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego), przewidującym odpowiednie środki chroniące prawnie uzasadnione interesy osób, których dane dotyczą,
 - dane osobowe muszą pozostać poufne, zgodnie z obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej, przewidzianej w przepisach prawa.

WAŻNE:

Przy czynności doprecyzowania celów przetwarzania danych osobowych w treści przygotowywanych przez Państwa klauzul informacyjnych, powinni Państwo mieć na uwadze to, że późniejsza zmiana lub rozszerzenie wskazanego w danej klauzuli celu przetwarzania danych osobowych spowoduje konieczność ponownego wykonania obowiązku informacyjnego.

³⁶ Do rozważenia w konkretnych przypadkach (np. względem osób, których dane osobowe są przetwarzane w związku z badaniem kwalifikowalności środków w projekcie), gdy realizacja obowiązku informacyjnego mogłaby sparaliżować działanie instytucji i stanowiłaby znaczny jej koszt, wynikający z konieczności bardzo dużego nakładu pracy i wydatków na przesyłki pocztowe, adresowane do kilku tysięcy podmiotów.

Przykładowo: jeżeli wraz z ogłoszeniem o naborze wniosków o dofinansowanie projektów poinformowali Państwo wnioskodawców, że celem przetwarzania danych osobowych będzie jedynie „ocena i wybór projektów do dofinansowania”, wówczas trzeba będzie ponownie wykonać obowiązek informacyjny dla potrzeb podpisania umowy o dofinansowanie oraz realizacji i rozliczenia projektu.

Przypominamy, aby przy okazji decydowania o sposobie realizacji obowiązku informacyjnego mieli Państwo także na uwadze potrzebę zapewnienia **rozliczalności** tego działania [art. 5 ust. 2 RODO], czyli gromadzenia dowodów na tę okoliczność ³⁷ - na wypadek kontroli.

Każdy podmiot powinien umieć wykazać przestrzeganie przepisów RODO, w tym to, że wypełnił on obowiązek informacyjny zgodnie z wymogami, tzn. że udzielił osobie, której dane dotyczą ³⁸, wszystkich informacji, o których mowa w art. 13 i 14 rozporządzenia.

W celu udowodnienia wykonywania przez Państwa obowiązku informacyjnego - jako że **przepisy RODO nie wymagają składania oświadczeń o zapoznaniu się z klauzulą informacyjną** - nie zalecamy zbierania podpisów pod klauzulą informacyjną (*notabene*, podpis osoby nie gwarantuje automatycznie prawidłowości tej czynności).

Potwierdzeniem, że Państwo faktycznie realizują obowiązek informacyjny w imieniu administratora, będzie przede wszystkim wdrożenie w Państwa jednostce sprawnego mechanizmu przekazywania klauzul informacyjnych (powiązanego z wynikami analizy przebiegu realizowanych procesów i zadań, o której mowa powyżej) oraz prowadzenie rejestru stosowanych w praktyce klauzul.

³⁷ Skoro RODO nie precyzuje, w jakiej formie powinien być spełniony obowiązek informacyjny (może to być informacja pisemna, elektroniczna, a w niektórych przypadkach nawet ustna), to - jeżeli przykładowo wobec osób zainteresowanych obowiązek został wykonany ustnie - teoretycznie nie ma nawet konieczności przygotowania chociażby stosownego maila potwierdzającego tę okoliczność. Ale w przypadku sformułowania takiej informacji mailowej, dla celów dowodowych i wykazania spełnienia zasady rozliczalności można ją wydrukować i zachować w aktach sprawy.

³⁸ W kształtującej się doktrynie przyjmuje się jednak, że nie należy spełniać obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 14 RODO, w stosunku do osoby podpisującej umowę zawieraną przez podmiot publiczny czy osoby wskazanej w tej umowie do kontaktu. Obie ww. kategorie osób - co do zasady - mają przecież wiedzę na temat celu przekazywania ich danych innemu administratorowi i znają tożsamość tego administratora. W szczególności dotyczy to sytuacji, w której osoby te brały udział przy negocjowaniu treści umowy. A zgodnie z art. 14 ust. 5 lit. a RODO, obowiązek informacyjny nie ma zastosowania wtedy, gdy osoba, której dane dotyczą, dysponuje już niezbędnymi informacjami na temat administratora, a dane te nie uległy zmianie.

TREŚĆ KLAUZULI INFORMACYJNEJ

Przepisy wymagają tzw. „prostego języka” oraz zwięzłej, przejrzystej, zrozumiałej i łatwo dostępnej (przystępnej) formy.

Podmioty zaangażowane w realizację PO liŚ 2014-2020 - oraz przetwarzające dane osobowe na polecenie i za zgodą ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego - pełnią w tym systemie różne role.

Można wśród nich wyodrębnić zarówno te związane z wdrożeniem Programu (tj. IZ, IP, IW czy beneficjent), jak i te niekoniecznie z tym procesem związane w sposób bezpośredni (pracodawca) czy pośredni (zamawiający w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego).

WAŻNE:

Z tego względu, zarówno treść stosowanych przez Państwa klauzul informacyjnych, jak i sposób przekazywania ich osobom, których dane są przetwarzane, powinny uwzględniać powyższe różnice i zostać dostosowane do specyfiki sytuacji, w której te klauzule zostaną użyte.

Ponadto, w trakcie przygotowania treści klauzuli informacyjnej, powinni Państwo zwrócić uwagę na zakres informacji podawanych w przypadku, gdy dane osobowe zbierane są:

- od osób, których dane dotyczą [art. 13 RODO],**
- w sposób inny niż od osób, których dane dotyczą [art. 14 RODO].**

Przypominamy, że w przypadku przetwarzania danych osobowych, mieszczących się w zbiorze pn. PO liŚ 2014-2020, w celu realizacji przez Państwa zadań związanych z wdrożeniem Programu, każdorazowo w treści danej klauzuli jako ich administrator musi być wskazywany Minister (właściwy do spraw rozwoju regionalnego), natomiast Państwa instytucja powinna zostać wyróżniona dodatkowo jako tzw. procesor (tj. podmiot przetwarzający dane).

Natomiast ze względu na to, że w zakresie pozostałych informacji, objętych treścią klauzuli informacyjnej, nie istnieje jeden uniwersalny ich zbiór, ani też wyłącznie jeden sposób jej przekazywania, przygotowując taki dokument powinni Państwo uwzględnić m. in. nw. zmienne:

- szczegółowy cel przetwarzania danych (celem ogólnym zawsze będzie szeroko nakreślona przez administratora realizacja PO liŚ 2014-2020, ale w odniesieniu do konkretnego przypadku cel ten może, a nawet powinien, zostać zawężony / doprecyzowany),
- zakres danych, który jest niezbędny do realizacji tego celu (jakie dane mogą być i będą przez Państwa rzeczywiście przetwarzane),
- czynności, jakie będą wykonywane w ramach przetwarzania danych,
- odbiorców informacji zawartej w danej klauzuli, tj. zidentyfikowany krąg osób, których dane są przetwarzane, oraz - jeżeli to możliwe - ustalone ich charakterystyczne, wspólne cechy.

Dopiero po powyższej analizie możliwe jest precyzyjne określenie przez Państwa zakresu oraz sposobu przekazania informacji, w szczególności sprecyzowanie w klauzuli:

- przesłanek legalności przetwarzania danych ³⁹,
- praw przysługujących osobie, której dane dotyczą ⁴⁰,
- formy i okoliczności nawiązania kontaktu z osobą, której dane dotyczą, w celu skutecznego przekazania jej wymaganych zgodnie z art. 13 i 14 RODO informacji (o czym była mowa powyżej).

WAŻNE:

W toku przeprowadzonych przez nas kontroli zauważyliśmy, że najczęściej popełniane - przy okazji realizacji obowiązku informacyjnego - błędy to:

³⁹ Vide: wskazówki zawarte w rozdziale 1 pkt 5 Przewodnika.

⁴⁰ Vide: wskazówki zawarte w rozdziale 2 pkt 7 Przewodnika.

- **nieprawidłowo wskazany administrator danych (zamiast ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, jako administrator jest wymieniany podmiot przetwarzający dane),**
- **nieprawidłowy katalog aktów prawnych, wskazywanych przy przesłance legalności przetwarzania z art. 6 ust. 1 lit. c RODO, np. w treści klauzuli informacyjnej podawane są akty prawne dotyczące służby cywilnej, pomimo, że odbiorca tej klauzuli nie należy do korpusu służby cywilnej, albo wskazywany jest Kodeks postępowania administracyjnego w sytuacji, gdy dane są pozyskiwane w trakcie procesu, do którego te przepisy nie mają zastosowania,**
- **umieszczanie w katalogu aktów prawnych, odnoszących się do przesłanki z art. 6 ust. 1 lit. c RODO, dokumentów nie będących aktami prawnymi (np. Szczegółowy opis osi priorytetowych Programu czy wytyczne Ministra), podczas gdy dokumenty te powinny zostać wymienione w odniesieniu do przesłanki z art. 6 ust. 1 lit. e RODO,**
- **wskazywanie zgody osoby, której dane dotyczą [art. 6 ust. 1 lit. a RODO], jako przesłanki legalności przetwarzania danych w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020, podczas gdy w ogóle nie znajduje ona zastosowania w przypadku przetwarzania danych zgromadzonych w zbiorach administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego,**
- **niedopasowanie katalogu praw przysługujących podmiotowi danych do przesłanek legalności przetwarzania danych, wskazanych w klauzuli, np. wskazywanie prawa do cofnięcia zgody na przetwarzanie danych, podczas gdy zgoda nie stanowi przesłanki legalności przetwarzania danych mieszczących się w zbiorze pn. PO liŚ 2014-2020.**

KLAUZULA W ZAKRESIE PRZETWARZANIA WIZERUNKU

Prowadzenie działań informacyjno - promocyjnych w ramach Programu (lub w związku z realizowanym projektem) może się dla Państwa wiązać z koniecznością przetwarzania danych osobowych w postaci wizerunku osób fizycznych, uczestniczących w organizowanych przez Państwa spotkaniach, szkoleniach, konferencjach i tym podobnych wydarzeniach.

Przepisy prawa ⁴¹ nie definiują, czym jest wizerunek, natomiast w uproszczeniu można przyjąć, że jest to obraz fizyczny, który można rozpowszechniać.

Wizerunkiem będzie więc wygląd osoby, której zamierzamy zrobić zdjęcie, nagrać film lub głos. Jeżeli jednak na podstawie wykonanej fotografii czy sporządzonego nagrania nie sposób ustalić tożsamości danej osoby (np. widać jedynie fragment ciała, bez charakterystycznych znaków), to taki nośnik nie będzie stanowić utrwalenia wizerunku.

Zgodnie z ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych, istnieją cztery niezależne od siebie, przesłanki (warunki), umożliwiające nam rozpowszechnianie wizerunku danej osoby:

- osoba ta wyraziła na to zgodę,
- osoba ta otrzymała zapłatę za pozwolenie na rozpowszechnianie jej wizerunku,
- rozpowszechnianie dotyczy osoby powszechnie znanej, jeżeli wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, w szczególności politycznych, społecznych lub zawodowych,
- przedstawiona osoba stanowi jedynie szczegół całości (tła), np. zgromadzenia, krajobrazu czy publicznej imprezy.

Ww. podstawy rozpowszechniania wizerunku są niezależne od wynikających z RODO podstaw przetwarzania danych osobowych.

W przypadku rozpowszechniania wizerunku, podstawą dla takiego przetwarzania danych osobowych w zbiorze pn. PO liŚ 2014-2020, którą należy wskazać w trakcie spełniania obowiązku informacyjnego w imieniu administratora, będzie dla Państwa przesłanka wskazana w art. 6 ust. 1 lit. c lub lit. e RODO ⁴², a nie zgoda tej osoby.

Niemniej, przy przetwarzaniu wizerunku osób fizycznych w celu prowadzenia działań informacyjno - promocyjnych związanych z wdrażaniem Programu, powinni Państwo mieć na uwadze, że takie rozpowszechnianie musi być zgodne zarówno z warunkami wynikającymi z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, jak też z wymogami RODO.

Z tego względu zalecamy, aby generalnie unikać przetwarzania wizerunków tzw. „zwykłych obywateli” czy osób prywatnych - chyba, że będą one szczegółem większej całości, o której mowa powyżej.

⁴¹ Kodeks cywilny (art. 23) oraz ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych (art. 81).

⁴² W związku z zadaniem nałożonym na IZ poprzez art. 9 ust. 2 pkt 12 ustawy wdrożeniowej.

Dodatkowo, w treści klauzuli informacyjnej, przekazywanej uczestnikom wydarzenia, podczas którego utrwalany będzie ich wizerunek, powinni Państwo odpowiednio doprecyzować cel przetwarzania tego rodzaju danych w związku z realizacją PO liŚ 2014-2020, np. wskazać, że dane tych osób (w tym wizerunek) będą przetwarzane w celu informacyjnym i promocyjnym, polegającym np. na publikacji zdjęć na stronach internetowych lub w prasie.

6) Jak i kogo informować o naruszeniach ochrony danych osobowych

Na wstępie chcemy wyjaśnić, jakie zdarzenia / incydenty stanowią naruszenie ochrony danych osobowych.

Zgodnie z przepisami prawa, naruszeniem ochrony danych osobowych jest naruszenie bezpieczeństwa tych danych poprzez przypadkowe lub niezgodne z prawem zniszczenie, utracenie, zmodyfikowanie, nieuprawnione ujawnienie lub nieuprawniony dostęp do danych przesyłanych, przechowywanych lub w inny sposób przetwarzanych [art. 4 pkt 12 RODO].

Jako przykłady zdarzeń spełniających tę definicję można wymienić:

- utratę - na skutek kradzieży lub zgubienia - sprzętu (m. in. telefonu, laptopa, pamięci USB) lub dokumentów, zawierających dane osobowe,
- ujawnienie danych osobowych nieuprawnionym osobom (np. umożliwienie przetwarzania danych osobowych pracownikowi nie posiadającemu stosownego upoważnienia, wysyłka korespondencji pod niewłaściwy adres, praca z danymi w domu - przy dostępie rodziny i znajomych) lub ich kradzież,
- włamanie lub inny nieuprawniony dostęp do systemu teleinformatycznego lub pomieszczeń, w których dane osobowe są przetwarzane (np. korzystanie z cudzego hasła lub loginu, pozostawianie w miejscu powszechnie dostępnym danych dostępowych do systemu, zgubienie kluczy do pomieszczenia, w którym dane się znajdują itp.),
- ujawnienie na zewnątrz poufnych informacji na temat stosowanych zabezpieczeń służących ochronie danych,
- sytuacje losowe lub nieprzewidziane oddziaływanie czynników zewnętrznych, zagrażające bezpieczeństwu danych osobowych (np. zalanie pomieszczeń, pożar, katastrofa budowlana czy awaria urządzenia, na którym składowane są dane).

W przypadku wystąpienia naruszenia, przepisy RODO nakładają na nas (jako administratora) nw. obowiązki:

- zgłoszenie zaistniałej sytuacji organowi nadzorczemu, tj. PUODO - chyba że mało prawdopodobne jest to, aby skutkowało ona ryzykiem naruszenia praw lub wolności osób fizycznych [art. 33 RODO],
- zawiadamianie osób, których dane dotyczą - jeżeli zaistniała sytuacja może powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności tych osób [art. 34 RODO].

Natomiast Państwo - jako podmioty przetwarzające dane osobowe na podstawie zawartej umowy / porozumienia w sprawie powierzenia przetwarzania tych danych - mają obowiązek wspierać nas (jako administratora) w realizacji tych zadań [art. 28 ust. 3 lit. f oraz art. 33 ust. 2 RODO].

Z tego względu zobowiązaliśmy Państwa do zgłaszania bez zbędnej zwłoki każdego stwierdzonego naruszenia ochrony danych osobowych, mieszczących się w zbiorach administrowanych przez Ministra, abyśmy mogli ocenić ryzyko spowodowane naruszeniem oraz podjąć odpowiednie działania.

Zgłoszenia powinni Państwo przysyłać każdorazowo poprzez kanały komunikacji wskazane w podpisanym porozumieniu / umowie powierzającej przetwarzanie danych, z zachowaniem wyznaczonego tam terminu.

Ze względu na specyfikę zbioru pn. PO liŚ 2014-2020, tj. istniejący łańcuch dalszych powierzeń przetwarzania danych osobowych, dokonywanych wobec kolejnych procesorów przez podmioty przetwarzające (działające w imieniu administratora), **zgłoszenie zdarzenia administratorowi powinno następować co do zasady za pośrednictwem podmiotu, który powierzył Państwu przetwarzanie danych w imieniu ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.**

WAŻNE:

Przekazywane przez Państwa prawidłowe zgłoszenie powinno obejmować co najmniej następujące informacje:

- dane zgłaszającego (w tym imię i nazwisko oraz dane kontaktowe osoby odpowiedzialnej po Państwa stronie za przekazywanie zgłoszeń oraz za udzielanie dalszych informacji o zaistniałym zdarzeniu),

- opis charakteru naruszenia (w jaki sposób naruszono ochronę danych, w tym w miarę możliwości ze wskazaniem kategorii danych i przybliżoną liczbę osób, których danych zdarzenie dotyczy),
- opis możliwych konsekwencji naruszenia,
- opis zastosowanych przez Państwa środków zaradczych lub podjętych działań naprawczych, mających na celu zapobieganie podobnym zdarzeniom w przyszłości lub minimalizację ewentualnych negatywnych skutków zdarzenia,
- informację pozwalającą administratorowi ustalić, czy to naruszenie skutkuje wysokim ryzykiem naruszenia praw lub wolności osób, których dane dotyczą, oraz Państwa opinię co do tego, czy o zaistniałej sytuacji powinno się powiadomić PUODO i osoby, których danych to zdarzenie dotyczy.

Jeżeli ww. informacji nie da się udzielić w tym samym czasie, powinni Państwo poinformować o tym fakcie adresata zgłoszenia (oraz wskazać mu powody takiej sytuacji), a następnie udzielać tych informacji sukcesywnie, bez zbędnej zwłoki.

Dodatkowo zwracamy się z prośbą, aby w przypadku przekazywanych do nas zgłoszeń, dotyczących naruszeń ochrony danych osobowych występujących na poziomie Państwa podprocesorów, wskazywać nam podmiot przetwarzający, którego to naruszenie dotyczy.

WAŻNE:

Ostateczna decyzja o przekazaniu stosownego zgłoszenia do PUODO oraz o zawiadomieniu osób, których danych to naruszenie ochrony dotyczy, należy do ich administratora, tj. do Ministra. Natomiast Państwa obowiązkiem jest przekazywanie zgłoszeń wraz z niezbędnymi ww. informacjami, a następnie postępowanie według wskazówek otrzymanych od administratora.

Z całą pewnością działaniem nieprawidłowym będzie brak powiadomienia administratora o wystąpieniu takiego zdarzenia. W takim przypadku podmiot przetwarzający dane osobowe przejmuje na siebie odpowiedzialność odszkodowawczą wobec osób, które poniosły szkodę majątkową lub niemajątkową w wyniku naruszenia ochrony ich danych [art. 82 ust. 2 RODO].

Ponadto, mogą się także zdarzyć naruszenia, które dotyczą danych administrowanych jednocześnie przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego i przez któregoś z procesorów. W takim przypadku każdy podmiot - jako autonomiczny administrator - powinien dokonywać samodzielnej oceny zaistniałej sytuacji.

Ze względu na istotne znaczenie przedmiotowego procesu informowania o naruszeniach, w sferze zainteresowania każdej prowadzonej u Państwa kontroli obszaru ochrony danych osobowych znajdują się istniejące w tym zakresie pisemne procedury. Warto zadbać, aby jednoznacznie wskazywały one osoby zaangażowane w realizację tego procesu i przypisany im zakres odpowiedzialności, a także przedstawiały sekwencję podejmowanych przez Państwa działań. Ponadto, w odpowiedni sposób powinny też zostać wskazane terminy na realizację poszczególnych czynności.

Na koniec, w kontekście dotychczas zgłoszonych przez Państwa zdarzeń (wskazujących na nieprawidłowości w obszarze przetwarzania danych osobowych, mieszczących się w zbiorach administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego), **podkreślamy, że obsługa takich zgłoszeń nie wstrzymuje realizacji procesów służących wdrożeniu Programu** (tj. kontroli, identyfikacji nieprawidłowości czy potwierdzania kwalifikowalności wydatków i ich certyfikacji itd.).

Przykład: w sytuacji, gdy w trakcie weryfikacji wniosku o płatność stwierdzą Państwo, że beneficjent w aplikacji CST-SL2014 wraz z wnioskiem umieścił potwierdzające kwalifikowalność wydatków dokumenty zawierające dane osobowe wykraczające poza zakres ustalony przez Ministra ⁴³, wówczas nie powinni Państwo wyłącznie z tego powodu wstrzymać lub odmówić zatwierdzenia tego wniosku.

Natomiast oczekujemy, że w takiej sytuacji - oprócz poinformowania nas o incydencie - podejmą Państwo nie tylko działania następcze, skutkujące usunięciem z CST-SL 2014 dokumentów zawierających „nadmiarowe” dane osobowe, ale także czynności profilaktyczne i prewencyjne, zapobiegające takim zdarzeniom w przyszłości (np. działanie edukacyjne wobec beneficjentów na temat prawidłowego zakresu mieszczących się w zbiorze pn. CST danych osobowych lub zgłoszenie incydentu, polegającego na nieuprawnionym ujawnieniu danych, do IOD wyznaczonego przez tego beneficjenta).

⁴³ Vide: uwagi zawarte w rozdziale 1 pkt 4 Przewodnika.

7) Jak realizować prawa osób, których dane dotyczą

Przepisy RODO nakładają na nas (jako administratora) obowiązek realizacji praw przysługujących osobom (podmiotom danych), o których mowa w rozdziale III rozporządzenia, natomiast Państwo - jako podmioty przetwarzające dane osobowe na podstawie zawartej umowy powierzenia przetwarzania tych danych - są zobowiązani wspierać nas w realizacji tych zadań [art. 28 ust. 3 lit. e RODO].

WAŻNE:

Część z praw wymienionych w rozdziale III RODO - ze względu na rodzaj stosowanych w przypadku PO liŚ 2014-2020 przesłanek legalności przetwarzania danych osobowych - w zasadzie nie będzie możliwa do zrealizowania. Dlatego takie przypadki należy umieć wyodrębnić spośród sytuacji, gdy realizacja praw osób będzie jak najbardziej wykonalna, a przez to także konieczna.

Przykład 1: w stosunku do danych objętych zbiorami administrowanymi przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego możliwe jest wykonanie prawa do przenoszenia danych [art. 20 RODO] tylko wobec niektórych podmiotów danych. Wynika to stąd, że przysługuje ono osobie w sytuacji, gdy spełnione są łącznie dwie przesłanki, tj. gdy:

- przetwarzanie danych tej osoby odbywa się na podstawie jej zgody lub w związku z realizacją umowy, której jest ona stroną
- oraz
- gdy przetwarzanie odbywa się w sposób zautomatyzowany.

W przypadku zbioru pn. PO liŚ 2014-2020: chociaż z jednej strony zgoda osoby nie stanowi przesłanki legalności przetwarzania danych osobowych, to jednak taką podstawą może być także umowa, a z drugiej strony przetwarzamy równocześnie dane osobowe w sposób zautomatyzowany (do automatyzacji tego procesu wystarczy bowiem okoliczność, gdy dane osobowe są zapisane na dysku komputera). Zatem prawo to będzie przysługiwało wyłącznie takiej osobie, której dane przetwarzamy w związku z realizacją umowy, której jest ona stroną.

Natomiast nie może realizacji tego prawa żądać osoba, której dane przetwarzamy np. wyłącznie do wypełnienia ciążącego na administratorze obowiązku prawnego [art. 6 ust. 1 lit. c RODO] lub do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi [art. 6 ust. 1 lit. e RODO].

Przykład 2: podobnie, wobec danych mieszczących się w zbiorach administrowanych przez Ministra - w ograniczonym zakresie - osobom, których dane dotyczą, będzie przysługiwało prawo do usunięcia ich danych, czyli tzw. „prawo do bycia zapomnianym” [art. 17 RODO]. Jest tak dlatego, że przesłanki stanowiące podstawę dla powstania po stronie administratora obowiązku w zakresie usunięcia danych (np. okoliczność, że dane nie są już niezbędne do celów, w których zostały zebrane lub w inny sposób przetwarzane), objęte są równocześnie zastrzeżeniem, że prawo to nie ma zastosowania m.in. w przypadku, gdy przetwarzanie tych danych jest niezbędne do celów archiwalnych w interesie publicznym lub gdy przetwarzanie odbywa się w oparciu o przesłanki wskazane w art. 6 ust. 1 lit. c lub lit. e RODO.

Z uwagi na to, że minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego - jako organ państwowy - podlega przepisom ustawy o narodowym zasobie archiwalnym⁴⁴, nie ma możliwości (pomimo żądania osoby) np. zniszczenia dokumentów, w których mogą występować jej dane osobowe, przed upływem terminu ich przechowywania, wynikającego z kategorii archiwalnej, której podlegają te dokumenty.

Zatem osobie, której dane przetwarzane są w celu realizacji PO LiŚ, przysługują co do zasady następujące prawa:

- prawo **do uzyskania informacji** - obowiązek informacyjny [art. 13 i 14 RODO]⁴⁵,
- prawo **dostępu do swoich danych osobowych** oraz otrzymania ich kopii [art. 15 RODO],
- prawo **sprostowania swoich danych** [art. 16 RODO]⁴⁶,
- prawo **do usunięcia swoich danych** [art. 17 RODO] - jeśli nie zaistniały okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 3 RODO (czyli w naszym przypadku, prawo to będzie przysługiwało incydentalnie, tj. jedynie wtedy,

⁴⁴ Ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, zwana dalej „ustawą o narodowym zasobie archiwalnym”.

⁴⁵ *Vide*: wskazówki zawarte w rozdziale 2 pkt 5 Przewodnika.

⁴⁶ W przypadkach związanych z udzielaniem zamówień publicznych, skorzystanie z prawa do sprostowania nie może skutkować zmianą wyniku postępowania o udzielenie zamówienia ani zmianą postanowień umowy w zakresie niezgodnym z przepisami o zamówieniach publicznych oraz nie może naruszać integralności protokołu oraz jego załączników.

gdy przetwarzanie danych osoby odbywa się wyłącznie na podstawie przesłanki z art. 6 ust. 1 lit. b RODO i jednocześnie upłynął termin, w jakim należy przechowywać dane tej osoby),

- prawo **żądania od administratora ograniczenia przetwarzania swoich danych** [art. 18 RODO]⁴⁷,
- prawo **do przenoszenia danych** [art. 20 RODO], jeśli ich przetwarzanie odbywa się w celu zawarcia lub realizacji umowy, której ta osoba jest stroną,
- prawo **wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych osobowych** [art. 21 RODO] - w przypadku, gdy podstawą przetwarzania danych jest realizacja zadań publicznych administratora (art. 6 ust. 1 lit. e RODO),
- prawo **wniesienia skargi do PUODO** [art. 77 RODO].

W kontekście realizacji wniosków osób, których dane są przez Państwa przetwarzane w celu realizacji PO liŚ 2014-2020, służących wykonaniu przysługujących im praw, należy mieć na uwadze, że w praktyce mogą wystąpić dwie sytuacje, tj. gdy podmiot danych:

- wystąpi bezpośrednio do nas (jako administratora zbiorów pn. PO liŚ 2014-2020 i CST)

lub

- zwróci się bezpośrednio do Państwa (jako podmiotu przetwarzającego, który pozyskał jego dane do zbiorów administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego i wykonał wobec niego obowiązek informacyjny).

WAŻNE:

W przypadku, gdy podmiot zwróci się bezpośrednio do Państwa, wówczas - oprócz podjęcia czynności zmierzających do udzielenia odpowiedzi / realizacji prawa tej osoby - powinni Państwo niezwłocznie poinformować nas o tym fakcie oraz w trybie roboczym uzgodnić z nami ostateczne stanowisko wobec żądania tej osoby.

⁴⁷ Ograniczenie przetwarzania danych osobowych powoduje, że możemy jedynie przechowywać dane osobowe. Nie możemy wówczas przekazywać tych danych innym podmiotom, modyfikować ich ani usuwać. Ograniczanie przetwarzania danych osobowych ma charakter czasowy i trwa do momentu dokonania oceny, czy dane osobowe są prawidłowe, przetwarzane zgodnie z prawem oraz niezbędne do realizacji celu przetwarzania.

Jest to istotne z tego powodu, że - z jednej strony - jako administrator jesteśmy zobowiązani do oceny takich żądań, natomiast z drugiej strony - dane tej osoby mogą przetwarzać również inne podmioty przetwarzające (lub odbiorcy, którym je ujawniono) i powstanie konieczność powiadomienia ich np. o poprawieniu danych tej osoby lub o ograniczeniu ich przetwarzania.

Kolejną kwestią, o której warto pamiętać przy okazji praktycznej realizacji wniosków osób, jest to, że **zanim Państwo udzielą odpowiedzi na dany wniosek, należy bezwzględnie zweryfikować tożsamość osoby, która go złożyła**. W przeciwnym wypadku może dojść do naruszenia ochrony danych osobowych, polegającego na ujawnieniu danych podmiotowi nieuprawnionemu.

Informacji objętych żądaniem zawartym we wniosku powinni Państwo udzielić:

- **na piśmie** lub w inny, wskazany przez wnioskodawcę sposób, np. elektronicznie,
- **w ciągu miesiąca** od otrzymania wniosku, przy czym - z uwagi na skomplikowany charakter żądania lub liczbę żądań - można ten termin przedłużyć o kolejne dwa miesiące, informując o tym wnioskodawcę przed upływem pierwotnego terminu [art. 12 ust. 3 RODO],
- co do zasady **bezpłatnie**.

Oczekujemy również od Państwa prowadzenia własnej ewidencji tego rodzaju spraw, z której będzie wynikało, w jaki sposób i w jakim terminie odpowiedzieli Państwo na złożony wniosek.

8) Jak długo można przetwarzać powierzone dane osobowe

Przepisy RODO nałożyły na nas obowiązek cyklicznego usuwania niepotrzebnych danych osobowych (tzw. **retencji danych**).

Ma to służyć zmniejszeniu ryzyka związanego z potencjalnym ujawnieniem tych danych „na zewnątrz”, co mogłoby dla osoby, której te dane dotyczą, przynieść negatywny skutek, np. w postaci kradzieży jej tożsamości.

W myśl przepisów RODO [art. 5 ust. 1 lit. e], co do zasady wolno nam przechowywać dane osobowe przez czas nie dłuższy niż jest to niezbędne do osiągnięcia celów, w których dane te są przetwarzane⁴⁸.

Dłuższe przechowywanie jest możliwe tylko wtedy, gdy dane będą przetwarzane:

- wyłącznie do celów archiwalnych w interesie publicznym,
 - do celów badań naukowych lub historycznych,
 - do celów statystycznych
- pod warunkiem, że wdrożymy odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu ochrony praw i wolności osób, których te dane dotyczą.

W przypadku danych osobowych przetwarzanych w celu realizacji PO LiŚ 2014-2020, właściwy termin przetwarzania (w tym przechowywania) tych danych należy utożsamiać przede wszystkim z obowiązkiem zapewnienia dostępności dokumentów i informacji, o którym mowa w art. 140 CPR.

WAŻNE:

Nie istnieje jeden uniwersalny termin przechowywania danych, znajdujący zastosowanie w każdym przypadku i u każdego podmiotu przetwarzającego dane.

W celu prawidłowego wywiązywania się z obowiązku informacyjnego w imieniu ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego (w zakresie wskazania okresu, przez który dane będą przechowywane), powinni Państwo w klauzulach wskazywać maksymalny termin przechowywania danych osobowych z punktu widzenia ich administratora.

⁴⁸ Zdaniem PUODO, osiągnięcie zamierzonego celu przetwarzania danych osobowych stanowi podstawowy wyznacznik dla określenia dopuszczalnego terminu ich przechowywania. W ocenie organu, osiągnięcie zamierzonego celu przetwarzania danych powoduje, że nawet wówczas, gdy określone dane odpowiadają celowi, dla którego zostały zebrane i są dla niego adekwatne, nie oznacza, że po realizacji celu mogą być one nadal przetwarzane, w tym udostępniane innym podmiotom. *Vide*: decyzja PUODO z 30 stycznia 2019 r. o sygn. ZSZZS.440.370.2018, dostępna na stronie internetowej pod adresem: <https://uodo.gov.pl/decyzje/ZSZZS.440.370.2018>.

Natomiast w celu wywiązania się z obowiązku zapewnienia retencji danych, muszą Państwo przeprowadzić analizę swoich procesów służących wykonywaniu zadań w zakresie realizacji PO liŚ 2014-2020 pod kątem identyfikacji terminów, w jakich należy przechowywać dokumenty i dane (w tym dane osobowe), związane z realizacją tych procesów.

Wymogi te najczęściej wynikają z obowiązujących Państwa przepisów prawa lub innych dokumentów, dotyczących wykonywania zadań w Programie.

Ponadto, kluczowe znaczenie przy ustalaniu właściwego terminu przechowywania dokumentów (w tym zawierających dane osobowe) odgrywa również rola, jaką Państwa instytucja pełni w związku z wdrażaniem PO liŚ 2014-2020.

W przypadku beneficjentów, minimalny termin przechowywania wszystkich danych i dokumentów związanych z realizacją projektu określa zawarta umowa o dofinansowanie tego projektu ⁴⁹.

Termin ten może mieć jednocześnie charakter maksymalny - w sytuacji, gdy beneficjent nie podlega przepisom ustawy o narodowym zasobie archiwalnym, które mogą skutkować dla niego obowiązkiem przechowywania dokumentów przez okres dłuższy niż wymagany w umowie o dofinansowanie projektu.

W przypadku IW i IP, minimalny termin przechowywania i udostępniania wszelkich dokumentów związanych z realizacją osi priorytetowych PO liŚ 2014-2020 został ustalony w porozumieniach zasadniczych, zawartych na podstawie art. 10 ustawy wdrożeniowej.

Termin ten uwzględnia w swoim zakresie obowiązkowy okres przechowywania danych i dokumentów, o którym mowa w CPR.

⁴⁹ Co do zasady, jest to okres dwóch lat od dnia 31 grudnia następującego po złożeniu przez IZ zestawienia wydatków do Komisji Europejskiej, w którym ujęto ostateczne wydatki dotyczące zakończonego Projektu, z zastrzeżeniem konieczności dłuższego przechowywania dokumentów dla celów kontroli, zgodnie z art. 23 ust. 3 ustawy wdrożeniowej.

Jednak w przypadku IP i IW, które podlegają ustawie o narodowym zasobie archiwalnym, to przede wszystkim obowiązujący w danej jednostce jednolity rzeczowy wykaz akt (JRWA)⁵⁰ będzie miał podstawowe znaczenie przy ustalaniu maksymalnego okresu, przez który dane osobowe będą przechowywane przez ten podmiot przetwarzający.

Dodatkowo, oprócz ww. okoliczności, przy ustalaniu długości okresu, przez który dane będą przechowywane dla realizacji wskazanego celu przetwarzania, powinni Państwo przestrzegać obowiązków wynikających z innych aktów prawnych, np. ustawy - Prawo zamówień publicznych, która precyzyjnie wskazuje termin przechowywania dokumentacji z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Chcielibyśmy zwrócić Państwa uwagę na jeszcze jeden aspekt. Mianowicie: wymieniony w porozumieniach powierzających Państwu przetwarzanie danych osobowych (w zbiorach administrowanych przez Ministra) **obowiązek usunięcia powierzonych do przetwarzania danych osobowych po zaprzestaniu ich przetwarzania w związku z realizacją Programu** nie oznacza, że bezwzględnie należy wszystkie dane usunąć.

Jak wskazaliśmy w pierwszej części niniejszego Przewodnika (w pkt 3, przy okazji charakterystyki podmiotów przetwarzających dane w Programie), może wystąpić sytuacja, że te same dane osobowe będą Państwo nadal przetwarzać (będąc ich administratorem) we własnych, przez siebie określonych celach. Wówczas to Państwo ustalą zarówno sposób, jak i zakres oraz termin przetwarzania tych danych, które nie muszą być tożsame z tymi elementami przetwarzania danych, określonymi przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.

Tym samym, ww. obowiązek powinni Państwo odnosić wyłącznie do tych danych, które były zgromadzone i przetwarzane wyłącznie w celu wskazanym przez Ministra, a po realizacji tego celu nie są już potrzebne.

9) Jak prawidłowo realizować zasadę minimalizacji danych osobowych

Wprowadzony przez RODO obowiązek tzw. „minimalizacji danych” [art. 5 ust. 1 lit. c] oznacza, że w celu realizacji PO liŚ 2014-2020 możemy przetwarzać wyłącznie takie dane, jakie są adekwatne do osiągnięcia tego celu.

Z tego względu, podczas pozyskiwania danych osobowych dla celów wdrożenia Programu, powinniśmy prowadzić odpowiednią ich selekcję pod kątem niezbędności do realizacji zadań, dla których wykonania zostały one zebrane.

⁵⁰ Dokument, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym.

Niedopuszczalne jest gromadzenie danych „na wszelki wypadek” lub gromadzenie takich danych, które można łatwo zweryfikować w innym powszechnie dostępnym miejscu. Przedkładanie własnej wygody lub nawyków nad konieczność analizy, jakiego rodzaju dane osobowe są faktycznie potrzebne do realizacji zadań w zakresie wdrażania Programu, jest całkowicie sprzeczne z istotą tej zasady (która, podobnie jak retencja danych, służy przecież bezpieczeństwu osób fizycznych).

Kierując się tym wymogiem, określiliśmy maksymalny zakres danych osobowych⁵¹, jakie mogą być przetwarzane przez podmioty przetwarzające dane mieszczące się w obrębie zbiorów administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego. Przestrzeganie zakresów tych zbiorów (czyli przetwarzanie w celu realizacji PO liŚ 2014-2020 wyłącznie tych danych, które wskazał administrator) automatycznie zwalnia Państwa z odpowiedzialności za naruszenie wymogu RODO w zakresie obowiązku minimalizacji danych.

Jesteśmy świadomi, że w praktyce często te same dane osobowe, dla których jesteście Państwo administratorem, są dodatkowo przetwarzane w celu realizacji Programu.

Może bowiem wystąpić sytuacja, gdy dla własnych celów i mając ku temu podstawy, będą Państwo przetwarzać znacznie szerszy katalog danych dotyczących zidentyfikowanej osoby fizycznej niż ten niezbędny dla osiągnięcia celów wdrażania PO liŚ 2014-2020.

WAŻNE:

Z tego względu, przestrzegając zasady minimalizacji danych, powinni Państwo - z jednej strony - tam, gdzie to niezbędne (np. przy okazji składania wniosków o płatność za pośrednictwem aplikacji CST-SL2014), realizować proces anonimizacji danych wykraczających poza zakresy ustalone przez Ministra, natomiast - z drugiej strony - nie prowadzić procesu anonimizacji w sposób nadmiarowy (np. celem uchylenia się od udzielenia wymaganych informacji, żądanych np. przez IZ).

⁵¹ Vide: uwagi zawarte w rozdziale 1 pkt 4 Przewodnika.

ANONIMIZACJA DANYCH WYKRACZAJĄCYCH POZA ZAKRES USTALONY PRZEZ ADMINISTRATORA

W przypadku danych osobowych, które wykraczają poza zbiór pn. PO liŚ 2014-2020, powinni Państwo w pierwszej kolejności ustalić, czy konieczne jest zamieszczenie w CST-SL2014 kopii dokumentów, które te dane zawierają, lub ich przekazanie instytucjom np. w toku kontroli.

Jeżeli takie dokumenty są niezbędne m. in. do celu potwierdzenia kwalifikowalności danego wydatku czy udokumentowania nadużycia, naruszenia lub nieprawidłowości, lub gdy kontrolujący jest uprawniony do żądania tego typu dokumentów w innym celu (zgodnie z art. 23 ust. 5 i 6 ustawy wdrożeniowej), to kontrolowany ma obowiązek ujawnić do wglądu nieanonimizowane oryginały tych dokumentów.

Natomiast w sytuacji, gdy:

- kontrolujący zamierza przetwarzać dane osobowe zawarte w dokumentach (np. prosząc Państwa o sporządzenie ich kopii celem włączenia do dokumentacji powstającej w wyniku kontroli),
- skan dokumentu zostanie wprowadzony do CST-SL2014,
- kopia dokumentu zostanie przekazana instytucji w systemie wdrażania Programu,

powinni Państwo dokonać odpowiedniej selekcji, a następnie anonimizacji danych nadmiarowych, tj. takich, które nie mieszczą się w zbiorach pn. PO liŚ 2014-2020 i CST.

Na przekazywanych kopiach lub skanach dokumentów dane te nie powinny być już widoczne.

Przykładowe dane osobowe, w odniesieniu do których powinni Państwo przeprowadzić anonimizację (a zatem zakryć lub usunąć dane z przekazywanych kopii / skanu), to:

- niektóre dane właścicieli nieruchomości, zawarte w kopii aktu notarialnego, potwierdzającego nabycie nieruchomości przez beneficjenta, nie ujęte ani w zbiorze pn. CST, ani w zbiorze pn. PO liŚ 2014-2020, takie jak: oznaczenia dokumentów tożsamości (seria i numer dowodu osobistego) czy imiona rodziców,

- dane osób fizycznych innych niż właściciele nieruchomości (np. pełnomocników), zawarte w kopii aktu notarialnego potwierdzającego nabycie nieruchomości przez beneficjenta,
- takie dane, jak: numery uprawnień budowlanych, dotyczące inspektorów i zawarte w: oświadczeniach o podjęciu obowiązków inspektora nadzoru inwestorskiego, poświadczeniach posiadania uprawnień inspektora nadzoru, zgłoszeniu rozpoczęcia robót budowlanych.

Brak wywiązywania się przez Państwa z ww. obowiązków - w zależności od rangi ujawnianych danych, skali i częstotliwości tego zjawiska - może być uznane za incydenty i naruszenia w obszarze ochrony danych osobowych, za które będą Państwo odpowiedzialni.

NIEUZASADNIONA ANONIMIZACJA DANYCH OBJĘTYCH ZAKRESEM WYZNACZONYM PRZEZ ADMINISTRATORA

Nie ma ani obowiązku, ani potrzeby anonimizacji danych osobowych, jeśli mieszczą się one w zakresie powierzonym do przetwarzania przez administratora i są niezbędne do realizacji celów przetwarzania.

Zakrycie lub usunięcie przez Państwa danych mieszczących się w zbiorach administrowanych przez Ministra, przy zachowaniu tożsamości celu przetwarzania, będzie działaniem bezpodstawnym.

W praktyce oznacza to, że nie powinni Państwo - ostrożnościowo, z obawy przed sankcjami lub z innych powodów - nadmiernie anonimizować danych. Nie należy np. usuwać pewnych treści z dokumentów (obejmujących dane zawarte w zbiorach), a tym bardziej odmawiać ich ujawnienia np. instytucji dokonującej kontroli, jeśli dostęp do tych informacji warunkuje osiągnięcie jednego z celów realizacji Programu, w tym w szczególności, gdy służy to identyfikacji wszelkich uchybień, nieprawidłowości czy nadużyć.

Ponadto, zgodnie z ustawą wdrożeniową (art. 22), instytucje realizujące PO IiŚ 2014-2020 odpowiadają za sprawdzenie prawidłowości i kwalifikowalności poniesionych przez beneficjentów wydatków.

Dlatego celem nadrzędnym jest ocena poprawności wydatkowania środków, a punktem odniesienia - niezbędny do osiągnięcia tego celu zakres danych, który nie może wówczas w żadnej mierze podlegać anonimizacji.

Zgodnie z takim rozumieniem, przykładową sytuacją nadmiernej anonimizacji będzie:

- wykreślenie przez beneficjenta z dokumentacji danych osób biorących udział przy realizacji projektu po jego stronie,
- bezpodstawne uzasadnianie przez Państwa tajemnicą postępowania karnego⁵², wyrządzeniem szkody lub nadużyciem zaufania pracodawcy, anonimizacji danych i zeznań osób biorących udział przy realizacji projektu w udostępnianym protokole z kontroli instytucji uprawnionej do przeprowadzenia takiej kontroli.

Jeżeli w toku kontroli gromadzone i przekazywane są takie dokumenty⁵³, w których standardowo występuje zakres danych wpisujących się w administrowane zbiory, to dokumentacja ta powinna zostać przez Państwa zanonimizowana tylko w ewentualnym obszarze danych nadmiarowych.

Rozdział III

Odpowiedzialność

W związku z naruszeniem art. 28 RODO, regulującego powierzenie i podpowierzenie danych osobowych, odpowiedzialność może ponieść nie tylko ich administrator, ale także podmiot przetwarzający.

Organ nadzorczy może nałożyć na nas administracyjną karę pieniężną. Może także sięgnąć po uprawnienia naprawcze - zarówno zamiast, jak i obok administracyjnej kary pieniężnej oraz np. nakazać zarówno nam (administratorowi), jak i Państwu (jako procesorowi) dostosowanie operacji przetwarzania do wymogów dotyczących powierzenia, określając sposób i termin realizacji takiego zalecenia [art. 58 ust. 2 lit. d RODO].

⁵² Jakkolwiek - zgodnie z art. 241 Kodeksu karnego - prowadzone przez organy ścigania śledztwo czy dochodzenie domyślnie korzysta z tzw. tajemnicy postępowania karnego, obejmującego jego fazę przygotowawczą (a nie sądową), to jednak na tę tajemnicę beneficjent może powoływać się jedynie w sytuacji, gdy postępowanie to zostało wszczęte i jest w toku, a nieuprawniona anonimizacja danych mogłaby narazić jego dobro i przebieg.

⁵³ Np. oferty wykonawców zamówień, łącznie z pełnomocnictwami, referencjami, danymi podwykonawców, faktury, dokumenty księgowe, dokumenty potwierdzające kwalifikacje kluczowego personelu, protokoły zdawczo-odbiorcze, listy ewidencji pracy itp.

Podmioty, które pełnią albo będą pełnić funkcję procesorów danych osobowych w zbiorach administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, w szczególnych przypadkach mogą odpowiadać tak, jak administrator danych - także w przypadku zaniedbania ze strony podmiotu, który sami Państwo wybrali lub wybiorą dla powierzenia mu niektórych czynności związanych z przyjętym na siebie obowiązkiem przetwarzania danych [art. 28 ust. 4 RODO].

WAŻNE:

W kontekście odpowiedzialności za naruszanie przepisów RODO, jeszcze raz zwracamy uwagę, że - zgodnie z zasadą *nemo plus iuris* - gdy po stronie podmiotu przetwarzającego (tj. instytucji w systemie realizacji Programu, beneficjenta lub wykonawcy) dojdzie do przetwarzania danych osobowych osób fizycznych w szerszym zakresie niż zakres wyznaczony przez administratora, to wówczas ten podmiot przetwarzający staje się administratorem tych danych, które przetwarza nadmiernie.

RODO, w przeciwieństwie do poprzedzającej go dyrektywy, dopuszcza możliwość „nielegalnego” stania się administratorem, konsekwencją czego dotychczasowy procesor - jako administrator nadmiarowego zakresu danych - ponosi w takim przypadku odpowiedzialność za ewentualne naruszenia ochrony danych.

Wyznaczony przez administratora danych zakres, stanowiący nie bez powodu załącznik do wszystkich podpisanych i aneksowanych porozumień w systemie realizacji Programu, ma charakter maksymalny, poza który wykroczenie nie jest dopuszczalne.

Zgodnie z art. 28 ust. 10 RODO, jeżeli podmiot przetwarzający naruszy rozporządzenie przy określaniu celów i sposobów przetwarzania (co ma miejsce np. w przypadku wprowadzenia do CST-SL2014 dokumentów zawierających dane osobowe, co do których Minister - jako administrator - nie ma podstaw, aby je przetwarzać), wówczas ten właśnie podmiot (tj. procesora) uznaje się za administratora w odniesieniu do tego przetwarzania. Podejmowanie decyzji o celach i sposobach przetwarzania danych jest bowiem cechą administratora danych i jego uprawnieniem. Jeżeli w tę sferę bezprawnie ingeruje podmiot przetwarzający - procesor, to przepis ten nakazuje uznać go za administratora w odniesieniu do tego przetwarzania.

W takiej sytuacji podmiot ten będzie też ponosił odpowiedzialność za powstały incydent, polegający na tym, że minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego uzyskał nieuprawniony (i niepożądany) dostęp do danych wykraczających poza zakresy obu administrowanych przez siebie zbiorów.

Tym samym nie możemy ani brać, ani także ponosić odpowiedzialności za dane przetwarzane poza wyznaczonym przez nas zakresem.

Na koniec podkreślamy jeszcze raz to, że niniejszy Przewodnik stanowi instrukcję w rozumieniu art. 82 ust. 2 RODO, wydaną w zgodzie z prawem przez nas jako administratora.

Tym samym brak stosowania się do jego postanowień będzie powodował określone w ww. przepisie skutki prawne, w tym odpowiedzialność za szkody spowodowane przetwarzaniem danych programowych poza naszymi instrukcjami lub wbrew nim.

Dlatego oczekujemy, że każdy nasz procesor - w związku z realizacją PO IiŚ 2014-2020 - będzie przetwarzał dane mieszczące się w zbiorach administrowanych przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego w sposób opisany w Przewodniku.